

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Λεκανών Απορροής Ποταμών
Υδατικού Διαμερίσματος
Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01)

Βιβλιογραφία Σχεδίου Διαχείρισης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ 1^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ 14 ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 3199/2003 ΟΠΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΔ 51/2007 / Μ.1: ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ01), ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ02) ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ03)

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΥΔΑΤΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ:

- «ΥΔΡΟΞΥΓΙΑΝΤΙΚΗ» Λ.Σ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΕΕ
- ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΑΤΕΜ
- ΤΕΜ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΕ
- ΗΡC-ΡΑΣΕCΟ, ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Μ/ΕΠΕ
- ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ του ΛΕΩΝΙΔΑ
- ΛΙΟΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛ του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ
- ΒΑΚΑΚΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ
- ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΤΖΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ01)

1^η Αναθεώρηση ΣΔΛΑΠ ΥΔ Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (Παραδοτέο 21 Μελέτης Μ1)

Αρχική Έκδοση: 20.12.2017

Τελική Έκδοση (μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης): 30.05.2018

ΦΕΚ Έγκρισης 1^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01): [ΦΕΚ Β 4678/29.12.2017](#)

1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ01)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1	Εισαγωγή.....	1
1.2	Αντικείμενο και δομή του παραδοτέου	1
2	ΜΕΛΕΤΕΣ.....	2
3	ΒΙΒΛΙΑ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ.....	4
4	ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	5
5	ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	7
6	ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	11
7	GUIDANCE DOCUMENTS (G.D.): COMMON IMPLEMENTATION STRATEGY FOR THE WATER FRAMEWORK DIRECTIVE (2000/60/EC).....	13
8	GUIDELINES.....	15
9	REPORTS	16
10	ΧΑΡΤΕΣ.....	17
11	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.....	18
12	ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....	19
13	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 1 : ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ	20
13.1	Εθνικό δίκαιο.....	20
14	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 5 : ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΠΙΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	22
14.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	22
14.2	Διεθνή βιβλιογραφία.....	24
15	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 6 : ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ, ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ, ΤΥΠΟ-ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.....	27
15.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	27
15.2	Εθνικό Δίκαιο	27
15.3	Διεθνή βιβλιογραφία.....	28

15.4	GUIDANCE DOCUMENTS (G.D.).....	31
16	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 7 : ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	33
16.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	33
17	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 8 : ΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ.....	34
17.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	34
17.2	Διεθνή αλληλογραφία	34
18	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 9 : ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	36
18.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	36
18.2	Διεθνή βιβλιογραφία	36
19	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 10 : ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ “ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ” ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ	37
19.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	37
19.2	Διεθνή βιβλιογραφία	38
20	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 11 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΥΔΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΑΤΟΣ.....	39
20.1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	39
20.2	ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	40
20.3	GUIDANCE DOCUMENTS (G.D.): COMMON IMPLEMENTATION STRATEGY FOR THE WATER FRAMEWORK DIRECTIVE (2000/60/EC)	40
21	ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 12 : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ	41
21.1	Ελληνική βιβλιογραφία.....	41

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν αποτελεί το κείμενο τεκμηρίωσης «Βιβλιογραφία Σχεδίου Διαχείρισης» Παραδοτέο Π21 της 1^{ης} Αναθεώρησης του ΣΔΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου και συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Κατάρτιση 1ης Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και του Π.Δ. 51/2007 / Μ.1: ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ01), ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ02) ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (ΕΛ03)» (Παραδοτέο 21).

1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Το αντικείμενο του Παραδοτέου 21 αφορά στην παρουσίαση της βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης του συνόλου των παραδοτέων της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (ΕΛ01).

Στα πρώτα κεφάλαια (Κεφάλαια 2-12) παρουσιάζονται ανά ενότητα οι πηγές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη περισσότερων του ενός παραδοτέου, στα επόμενα κεφάλαια (Κεφάλαια 13-21) παρουσιάζονται οι πηγές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για την σύνταξη συγκεκριμένων αναλυτικών κείμενων τεκμηρίωσης.

2 ΜΕΛΕΤΕΣ

1. 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος (έγκριση με υπ' αριθμ. οικ. 391/2013 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, ΦΕΚ 1004/Β/24-4-2013)
2. Πράξη: Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 – Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υπογείων Νερών – 8 Περιφέρειες. ΙΓΜΕ, 2013-2015
3. ΕΜΒΗΣ Σύμβουλοι Μηχανικοί. Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής > 2.000 Μ.Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και Πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. ΥΠΕΚΑ. 2009
4. Σύμπραξη γραφείων: ADT – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος. Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Υδάτος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανίες, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων. Υπουργείο Ανάπτυξης. 2008
5. Δ/ση Υδρογεωλογίας Τομέα Υδατικών πόρων και Περιβάλλοντος ΙΓΜΕ. Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (Κ.Ε. 7.3.2.1). ΙΓΜΕ. 2010.
6. Ανάδοχος: Ζ & Απ. Αντωνρόπουλος και Συνεργάτες ΑΜΕ, Γ. Καραβοκύρης και Συνεργάτες Σύμβουλοι ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη. Υποστηρικτικές ενέργειες για την αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008.
7. Κοινοπραξία γραφείων: Enveco ΑΕ, WL|Delft Hydraulics, Β. Περλέρος, Υδροηλεκτρική ΕΠΕ, Geomet ΕΠΕ. Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής, Βόρειας και Ανατολικής Πελοποννήσου. ΥΠΑΝ, 2008
8. ΕΜΠ. Σχέδιο προγράμματος διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
9. Κοινοπραξία γραφείων: ΛΔΚ ΕΠΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, ENVECO ΑΕ, ΣΥΒΙΛΛΑ ΕΠΕ, EXERGIA ΑΕ. Απογραφή αέριων ρύπων, στερεών και υγρών αποβλήτων από τη βιομηχανία και εκπομπών από την κεντρική θέρμανση. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2001
10. Κοινοπραξία γραφείων: ΕΠΕΜ ΑΕ, ENVECO ΑΕ, ΛΔΚ ΕΠΕ. Ανάπτυξη υποστηρικτικών εργαλείων για τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση της ρύπανσης από σταθερές πηγές, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Κοινοτικής Νομοθεσίας. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
11. ΕΜΠ. Ολοκληρωμένη Διαχείριση υγρών αποβλήτων και λυμάτων της ευρύτερης περιοχής Οινόφυτων – Σχηματαρίου. ΥΠΕΚΑ. 2009
12. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Δυτικής Ελλάδας
13. Εταιρεία Περιβαλλοντικών Μελετών ΑΕ. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Επικαιροποιημένο Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Πελοποννήσου. Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Πελοποννήσου. 2010
14. Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, Ζ&Α.Π. Αντωνρόπουλος & Συνεργάτες Α.Μ.Ε., Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, ΕΛΚΕΘΕ. Εφαρμογή Άρθρου 5 της Οδηγίας – Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
15. Παναγιώτα Πούλου (ΕΓΥ), Λουκία Μήτση (ΕΓΥ), Δημήτριος Ζαδέλης (ΜΟΔ), et.al (ΥΠΕΚΑ). Εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ στην Ελλάδα – Κατάσταση 2009. ΥΠΕΚΑ. 2010
16. Μαρία Λοϊζίδου. Διενέργεια δειγματοληψιών, μετρήσεων και αναλύσεων σε ύδατα και υγρά Απόβλητα. ΕΜΠ - Σχολή Χημικών Μηχανικών, Μονάδα Περιβαλλοντικής Επιστήμης και Τεχνολογίας (http://www.uest.gr/notes/ygra_apovlita.pdf). 2006
17. Geoenviro, ΞΕΝΟΦΩΝ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝ/ΤΕΣ ΕΕ. Υδρογεωλογική Μελέτη Τεχνητού Εμπλουτισμού Β/Δ Αχαΐας. Υπουργείο Γεωργίας – Δ/ση Γεωλογίας & Υδρολογίας. 2002
18. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των ΧΥΤΑ
19. Κοινοπραξία Enveco Α.Ε. – WL Delft Hydraulics – Β. Περλέρος – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση στοιχείων υδατικού περιβάλλοντος, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης

- υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Α΄ Φάση, Υπουργείο Ανάπτυξης. 2005.
20. Κοινοπραξία Enveco Α.Ε. – Wl Delft Hydraulics – Β. Περλέρος – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση υποδομών και χρήσεων, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Β΄ Φάση. Υπουργείο Ανάπτυξης, 2007.
  21. Κουτσογιάννης, Δ., Α. Ανδρεαδάκης, Ρ. Μαυροδήμου, Α. Χριστοφίδης, Ν. Μαμάσης, Α. Ευστρατιάδης, Α. Κουκουβίνος, Γ. Καραβοκυρός, Σ. Κοζάνης, Δ. Μαμάης, και Κ. Νουτσόπουλος. Εθνικό Πρόγραμμα Διαχείρισης και Προστασίας των Υδατικών Πόρων: Υποστήριξη της κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Διαχείρισης και Προστασίας των Υδατικών Πόρων. 748 σελίδες, Τομέας Υδατικών Πόρων και Περιβάλλοντος – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, Φεβρουάριος 2008.
  22. Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020. ΥΠΑΑΤ, Δ/νση Υδατοκαλλιεργειών και Εσωτερικών Υδάτων. 2014
  23. Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου. (κύρωση της απόφασης έγκρισής του με την ΚΥΑ υπ΄ αριθμ. οικ. 27716/1612, ΦΕΚ 2044/Β/14-6-2017)
  24. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων νήσων. (www.dytikiellada-peloponnisos-onio.gr)
  25. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδίου και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό
  26. Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. ΥΠΕΧΩΔΕ. Φεβρουάριος 2007
  27. Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη του Προσχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου. ΤΑΥ. Δεκέμβριος 2005
  28. Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων, Σχεδίου Νόμου Πλαίσιο για τα Απόβλητα (<http://www.open.gov.gr/minenv/?p=1682>)
  29. Αναζήτηση, Έρευνα και Εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων
  30. Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
  31. Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2014-2020
  32. Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020
  33. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
  34. Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)
  35. Ειδικά Εθνικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΕΣΔΑ)
  36. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδίου και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία
  37. Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδίου και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό
  38. Ελληνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης
  39. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) 2014 – 2020
  40. Επιχειρησιακό πρόγραμμα αλιείας και θάλασσας 2014-2020
  41. Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)
  42. Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ - Οδηγία 2007/60)

3 ΒΙΒΛΙΑ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1. Σταμάτης Αυλωνίτης. *Εισαγωγή στην τεχνολογία νερού και αφαλάτωσης*. Εκδόσεις ΊΩΝ. 2006
2. Θεοχάρης Ζάγκας 2010. *Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις από Μεταλλευτικές Δραστηριότητες*. Δημοσιογραφικός Οργανισμός Ελευθερία. (<http://www.eleftheria.gr/index.asp?cat=19&aid=22584>)
3. Π. Καλαϊσάκης. *Εφαρμοσμένη διατροφή αγροτικών ζώων*, Β' Έκδοση. Αθήνα 1982
4. Ι.Κουμαντάκης, Α.Παναγόπουλος, Κ.Βουδούρης, Ξ.Σταυρόπουλος. *Υδρογεωλογική έρευνα τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων της παραλιακής και ημιλοφώδους ζώνης του Νομού Κορινθίας. Τελική έκθεση ερευνητικού προγράμματος*. ΕΜΠ, Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών. 1999
5. Κωνσταντίνια Κραββαρίτη (Μεταπτυχιακή Διατριβή). *Μελέτη των τοξικών επιδράσεων και της συνδυασμένης τοξικότητας αγροχημικών με την εφαρμογή βιοδοκιμών*. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. 2011
6. Δανιήλ Μαμάης (Σημειώσεις). *Ρύπανση Υδατικών Οικοσυστημάτων*. ΕΜΠ, ΔΠΜΣ Περιβάλλον και Ανάπτυξη (http://itia.ntua.gr/nikos/ydatiko/ripansi_nerou.pdf). 2009
7. Κώστας Μαυρομανωλάκης (Πτυχιακή εργασία). *Διάσπαση φυτοφαρμάκων στο έδαφος*. ΑΤΕΙ Κρήτης. 2007
8. Αντωνία Μήνου (Πτυχιακή εργασία). *Προσδιορισμός του επιπέδου ρύπανσης στον εμπορικό λιμένα της Σούδας και στον Ενετικό λιμένα Χανίων*. ΤΕΙ Κρήτης, Τμήμα Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τομέας Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας. 2009
9. Α.Παπαδάς, Μ.Κωστοπούλου – Καρανέλλη, Α.Νικολάου. *Θαλάσσια Ρύπανση από υλικά βυθοκορήσεων: ποιότητα, διαχείριση και νομοθεσία*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Περιβάλλοντος, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας. 2008
10. Ελευθέριος Φωτιάδης (Μεταπτυχιακή Διατριβή). *Επίπεδα υπολειμμάτων και εκρόφηση φυτοφαρμάκων σε εδάφη του νέου Ταμιευτήρα της Κάρλας και πιθανότητα ρύπανσής του εξαρχής*. Πανεπιστημίο Θεσσαλίας. 2001
11. Έλεγχος χημικής ποιότητας αρδευτικών υδάτων (επιφανειακών και υπόγειων σε κλίμακα λεκανών απορροής ποταμών Μακεδονίας – Θράκης και Θεσσαλίας – Μεθοδολογία – Παράρτημα II. ΥΠΑΑΤ, Δ/νση Σχεδιασμού Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Αξιοποίησης Εδαφοϋδατικών Πόρων, Τμήμα Προστασίας Αρδευτικών Υδάτων

4 ΟΔΗΓΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1. Οδηγία 86/278/ΕΟΚ *Οδηγία σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ύλης καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία*
2. Οδηγία 91/271/ΕΟΚ *Οδηγία για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων*
3. Οδηγία 91/676/ΕΟΚ *Οδηγία για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης*
4. Οδηγία 91/692/ΕΟΚ *Οδηγία για την τυποποίηση και τον εξορθολογισμό των εκθέσεων που αφορούν την εφαρμογή ορισμένων οδηγιών για το περιβάλλον*
5. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ *Οδηγία για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας*
6. Οδηγία 98/15/ΕΚ *Οδηγία για τροποποίηση της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις οι οποίες καθορίζονται στο παράρτημα Ι αυτής.*
7. Οδηγία 98/83/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης*
8. Οδηγία 2000/60/ΕΚ *Οδηγία για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων*
9. Οδηγία 2001/42/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων*
10. Οδηγία 2006/7/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ*
11. Οδηγία 2006/118/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση*
12. Κανονισμός 2006/1907 *Κανονισμός για την καταχώριση, την αξιολόγηση, την αδειοδότηση και τους περιορισμούς των χημικών προϊόντων (REACH) και για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων καθώς και για την τροποποίηση της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής καθώς και της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 91/155/ΕΟΚ, 93/67/ΕΟΚ, 93/105/ΕΚ και 2000/21/ΕΚ*
13. Οδηγία 2008/105/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στον τομέα της πολιτικής των υδάτων καθώς και σχετικά με την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*
14. Απόφαση 2008/915/ΕΚ *Απόφαση για καθορισμό, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των τιμών των ταξινομήσεων στα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών, βάσει των αποτελεσμάτων της διαβαθμονόμησης*

15. Οδηγία 2009/31/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με την αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα σε γεωλογικούς σχηματισμούς και για την τροποποίηση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2000/60/ΕΚ, 2001/80/ΕΚ, 2004/35/ΕΚ, 2006/12/ΕΚ και 2008/1/ΕΚ, και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006*
16. Οδηγία 2009/90/ΕΚ *Οδηγία για την θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου*
17. Οδηγία 2009/128/ΕΚ *Οδηγία σχετικά με την κοινή θέση του Συμβουλίου που αφορά τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων*
18. Οδηγία 2009/147/ΕΚ *Οδηγία περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (καταργεί την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ)*
19. Κανονισμός 2009/1107 *Κανονισμός σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου*
20. Οδηγία 2010/75/ΕΕ *Οδηγία περί βιομηχανικών εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)*
21. Οδηγία 2011/92/ΕΕ *Οδηγία για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον*
22. Οδηγία 2012/18/ΕΕ *Οδηγία για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου*
23. Κανονισμός 2012/528 *Κανονισμός σχετικά με τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση βιοκτόνων*
24. Οδηγία 2014/52/ΕΕ *Οδηγία για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/92/ΕΕ σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον*
25. Κανονισμός 2014/652 *Κανονισμός για τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τη διαχείριση των δαπανών που αφορούν, αφενός, τη διατροφική αλυσίδα, την υγεία των ζώων και την καλή μεταχείριση των ζώων και, αφετέρου, την υγεία των φυτών και το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό, για την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 98/56/ΕΚ, 2000/29/ΕΚ και 2008/90/ΕΚ, των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 178/2002, (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και (ΕΚ) αριθ. 396/2005, της οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 66/399/ΕΟΚ, 76/894/ΕΟΚ και 2009/470/ΕΚ*
26. Οδηγία 2015/1787/ΕΕ *Οδηγία για την τροποποίηση των παραρτημάτων II και III της οδηγίας 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης*

5 ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. Ν. 3199/09.12.2003 (ΦΕΚ Α' 280) για την «προστασία και διαχείριση των υδάτων - εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 51/08.03.2007 (ΦΕΚ Α' 54) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ “για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του Άρθρου 15, παράγραφος 1 του Νόμου 3199/2003 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
3. ΚΥΑ 47630/16.11.2005 (ΦΕΚ Β' 1688) «Διάρθρωση της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας», με την οποία συγκροτήθηκαν οι Διευθύνσεις Υδάτων των 13 Περιφερειών της χώρας, όπως αυτή ισχύει μετά το Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» και τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού Προεδρικά Διατάγματα περί Οργανισμών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας [Π.Δ. 139/2010 (ΦΕΚ Α' 232) «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου»].
4. ΚΥΑ 49139/24.11.2005 (ΦΕΚ Β' 1695), «Οργάνωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων», όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την ΚΥΑ 322/21.03.2013 (ΦΕΚ Β' 679) «Οργάνωση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Π.Δ. 132/2017 (ΦΕΚ Α' 160/30.10.2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ)», Κεφ.Ζ.
5. Υ.Α. με αριθ. 26798/22.06.2005 (ΦΕΚ Β' 895) «Τρόπος λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων».
6. Υ.Α. με αριθ. 34685/06.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1736) «Συγκρότηση Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Η πλέον πρόσφατη συγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων έγινε με την υπ. αριθμ. 155126/08-03-2013 ΥΑ (ΑΔΑ: ΒΕΥΤΟ-ΘΩΔ).
7. Απόφαση υπ' αριθμ. οικ. 706/16.07.2010 της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ Β' 1383/2010) «Καθορισμός των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους», σε εφαρμογή του Άρθρου 3 του Π.Δ. 51/2007, όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ 1572/Β'/2010 και τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. οικ. 1300/24.12.2014 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ Β' 3365/2014) και όπως αυτή ισχύει μετά την έγκριση των 1ων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.
8. ΚΥΑ 140384/19.08.2011 (ΦΕΚ Β' 2017) «Ορισμός Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στη λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν.3199/2003».
9. ΚΥΑ 146896/27.10.2014 (ΦΕΚ Β' 2878 και Β' 3142) «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων. Διαδικασία και όροι έκδοσης των αδειών, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος τους και άλλες συναφείς διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με τις ΚΥΑ οικ.101123/10.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1435), οικ.170766/22.01.2016 (ΦΕΚ Β' 69) και οικ.140424/06.03.2017 (ΦΕΚ Β' 814) και ισχύει, και με την οποία αντικαταστάθηκαν οι ΚΥΑ 43504/05.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1784) και ΚΥΑ 150559/10.06.2011 (ΦΕΚ Β' 1440).
10. ΚΥΑ 135275/22.05.2017 (ΦΕΚ Β' 1751) «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του».
11. Απόφαση 391/24.04.2013 (ΦΕΚ Β' 1004) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων με την οποία εγκρίθηκε το 1ο Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος.

12. Κ.Υ.Α. Φ16/6631 (ΦΕΚ 428/Β/2-6-1989) «Προσδιορισμός κατώτατων και ανώτατων ορίων των αναγκαίων ποσοτήτων για την ορθολογική χρήση νερού στην άρδευση.»
13. Νόμος Υπ. Αριθ. 3908 (ΦΕΚ 8Α 01.02.2011): «Ενίσχυση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη, την Επιχειρηματικότητα και την Περιφερειακή Συνοχή»
14. Α.Π. οικ. 167391/05042013 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποία εγκρίθηκε η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου
15. Α.Π. οικ. 167392/05042013 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποία εγκρίθηκε η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Πελοποννήσου
16. Α.Π. οικ. 167393/05042013 Κοινή Υπουργική Απόφαση, με την οποία εγκρίθηκε η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου
17. Υπουργική Απόφαση 1420/82031 (ΦΕΚ 1709/Β/17-8-2015) «Νέος Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορρύπανση Γεωργικής Προέλευσης»
18. Ν. 4399/2016 (ΦΕΚ 117/Α/22-6-2016) «Θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων Ενισχύσεων Ιδιωτικών Επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας - Σύσταση Αναπτυξιακού Συμβουλίου και άλλες διατάξεις.»
19. ΚΥΑ 8600/416/Ε103/23.02.2009 (ΦΕΚ Β' 356) σχετικά με την «ποιότητα και μέτρα διαχείρισης των υδάτων κολύμβησης, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2006/7/ΕΚ «σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 18 της ΚΥΑ 145116/8.3.2011 «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ Β' 354).
20. Υ2/2600/21.06.2001 (ΦΕΚ Β' 892) απόφαση σχετικά «με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης» με την οποία ενσωματώθηκε η Οδηγία 98/83/ΕΚ για το πόσιμο νερό, όπως έχει τροποποιηθεί από την ΥΑ ΔΥΓ2/Γ.Π.οικ.38295/2007, διορθωθεί με το ΦΕΚ 986/Β'/18-06-2017 και ισχύει.
21. ΚΥΑ 172058/2016, (ΦΕΚ 354/Β/2016) «Καθορισμός κανόνων, μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2012/18/ΕΕ “για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες και για την τροποποίηση και στη συνέχεια την κατάργηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012. Αντικατάσταση της υπ' αριθ. 12044/613/2007 (Β' 376), όπως διορθώθηκε (Β' 2259/2007)».
22. Ν.1650/1986 (ΦΕΚ Α' 160), με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 85/337/ΕΟΚ «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» και η μεταγενέστερη σχετική διάταξη Ν.3010/2002 (ΦΕΚ Α' 91) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/86 με τις οδηγίες 97/11/ΕΚ και 96/61/ΕΚ, διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις» για την ενσωμάτωση της οδηγίας 97/11/ΕΚ “περί τροποποίησης της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον” αλλά και της οδηγίας 96/61/ΕΚ “σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης”.
23. Ν.4258/14.04.2014 (ΦΕΚ Α' 94) για την «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» και η ΚΥΑ 140055/2017 με «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Β' 428).
24. ΚΥΑ 80568/4225/05.07.1991 (ΦΕΚ Β' 641) «Μέθοδοι, όροι και περιορισμοί για τη χρησιμοποίηση στη γεωργία της ιλύος που προέρχεται από επεξεργασία οικιακών και αστικών λυμάτων» για την εναρμόνιση με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 86/278/ΕΟΚ οδηγίας «σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία».

25. ΚΥΑ 5673/400/05.03.1997 (ΦΕΚ Β' 192) «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» και οι τροποποιητικές αυτής αποφάσεις Υ.Α. 19661/1982/2.8.1999 (ΦΕΚ Β' 1811) και Υ.Α. 48392/939/28.3.2002 (ΦΕΚ Β' 405), σχετικά με την εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» και την τροποποιητική αυτής Οδηγία 98/15/ΕΚ.
26. ΚΥΑ 16190/1335/19.05.1997 (ΦΕΚ Β' 519) «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης» για την εναρμόνιση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ «για την προστασία από τη νιτρορρύπανση».
27. ΚΥΑ 19652/1906/05.09.1999 (ΦΕΚ Β' 1575) «Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης- Κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 16190/1335/1997 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης» (Β' 519) Τροποποίηση των άρθρων 3, 4, 5 και 8 της απόφασης αυτής» (Β' 1575), όπως τροποποιήθηκε με την ΥΑ 20419/2522/2001 (ΦΕΚ Β' 1212), την ΥΑ 24838/1400/Ε103/2008 (ΦΕΚ Β' 1132), την ΥΑ 106253/2010 (ΦΕΚ Β' 1843), την ΥΑ 190123/2013 (ΦΕΚ Β' 983), την ΥΑ 147070/2014 (ΦΕΚ Β' 3224) και ισχύει.
28. Ν. 4036/27.01.2012 (ΦΕΚ Α' 8) «Διάθεση γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, ορθολογική χρήση αυτών και συναφείς διατάξεις» για την έγκριση και έλεγχο φυτοπροστατευτικών προϊόντων, προς εφαρμογή των Κ 1107/2009, Κ 396/2005 και της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
29. ΥΑ 1420/82031/2015 (ΦΕΚ 1709/Β/2015) «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορρύπανση Γεωργικής Προέλευσης» όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 2001/118518/2015, (ΦΕΚ 2359/Β/2015) «Τροποποίηση της αριθ. 1420/82031 (ΦΕΚ 1709/Β/2015) απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορρύπανση Γεωργικής Προέλευσης».
30. ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε103/01.09.2010 (ΦΕΚ Β' 1495) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ» και η τροποποιητική αυτής ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/2012 (ΦΕΚ Β' 415).
31. ΚΥΑ 33318/3028/11.12.1998 (ΦΕΚ Β' 1289) «καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» και την τροποποίηση αυτής ΚΥΑ ΗΠ 14849/853/Ε103/2008 (ΦΕΚ Β' 645) σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας».
32. ΚΥΑ 50743/2017 (ΦΕΚ Β' 4432) «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000».
33. ΚΥΑ 39626/2208/Ε130/25.9.2009 (ΦΕΚ Β' 2075), σχετικά με τον καθορισμό μέτρων για την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση, με την οποία ενσωματώθηκε η Θυγατρική Οδηγία 2006/118/ΕΚ σχετικά με «την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση», κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 17 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 182314/1241/16 (ΦΕΚ Β' 2888).
34. ΚΥΑ Η.Π. 51354/2641/Ε103/24.11.2010 (ΦΕΚ Β' 1909) «Καθορισμός Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 «σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών

- ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ οικ.170766/2016 (ΦΕΚ Β' 69), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/39/ΕΚ και ισχύει.
35. ΚΥΑ 38317/1621/Ε103/06.09.2011 (ΦΕΚ Β' 1977) «Τεχνικές προδιαγραφές και ελάχιστα κριτήρια επιδόσεων των αναλυτικών μεθόδων για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2009/90/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Ιουλίου 2009 «για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».
36. Υ.Α. 1811/22.12.2011 (ΦΕΚ Β' 3322) «Ορισμός ανώτερων αποδεκτών τιμών για τη συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης σε υπόγεια ύδατα, σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ' αριθμ.: 39626/2208/Ε130/2009 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 2075)».
37. ΚΥΑ 145116/2011 (ΦΕΚ Β' 354) «Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις», όπως έχει τροποποιηθεί από την ΚΥΑ οικ.191002/2013 (ΦΕΚ Β' 2220) και ισχύει.
38. ΚΥΑ 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ Β' 1108/21.07.2010) «Αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2007/60/ΕΚ “για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας”, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007», όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 177772/924/2017 (ΦΕΚ Β' 2140/22.06.2017).
39. Ν. 3983/2011 (ΦΕΚ Α' 144/17.06.2011) «Εθνική Στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλασσίου περιβάλλοντος» καθώς και η υπ' αριθμ. 1175/2012 (ΦΕΚ Β' 2939) Απόφαση του Αναπληρωτή ΥΠΕΚΑ «Έγκριση περιβαλλοντικών στόχων και δεικτών για τα θαλάσσια ύδατα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 10 του Ν. 3983/2011», η υπ' αριθμ. 126635/2016 Απόφαση του Αν. Υ.Π.ΕΝ. (ΦΕΚ Β' 3799/25.11.2016) «Έγκριση των προγραμμάτων παρακολούθησης για τη συνεχή εκτίμηση των θαλασσίων υδάτων του άρθρου 11 του Ν.3983/2011» και η ΚΥΑ οικ. 126856/2017 (ΦΕΚ Β' 11/11.01.2017) «Ορισμός αρμόδιων φορέων για την παρακολούθηση της ποιότητας των θαλασσίων υδάτων και καθορισμός των υποχρεώσεών τους, σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 1 του ν.3983/2011»

6 ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Tchobanoglous, G., Theisen, H. and Vigil, S. *Integrated solid waste management: engineering principles and management issues*. McGraw Hill, Inc. 1993
2. Laws, E. A. *Aquatic Pollution: An Introductory Text*. John Wiley & Sons Inc. 2000
3. Helsinki Commission (Baltic Marine Environment Protection Commission, Saint – Petersburg Public Organization) “Ecology and Business”. *Balthazar Project Summary Report: Potential Sources of Helcom Priority hazardous substances in Russia and their role in Baltic Sea load – findings of the Balthazar Project. Towards enhanced protection of the Baltic Sea from mainland based threats: Reducing agricultural nutrient loading and risk of hazardous wastes*. HELCOM (http://www.helcom.fi/stc/files/Projects/BALTHAZAR/n3_report.pdf). 2009 – 2012
4. Angel DL, Krost P, Gordin H. Benthic implications of the net cage aquaculture in the oligotrophic Gulf of Aqaba. *European Aquaculture Society Special Publication no.25*: p129–173. 1995
5. Butz I., Vens-Cappell B., Alabaster, J.S. *Organic load from the metabolic products of rainbow trout fed with dry food*, EIFAC Technical Paper (FAO), no. 41: p73-82, 1982
6. Hall POJ, Holby O, Kollberg S, Samuelsson MO. *Chemical fluxes and mass balances in a marine fish cage farm. IV. Nitrogen*. *Mar Ecol Prog Ser* 89:81–91. 1992
7. Holby O., Hall POJ. *Chemical fluxes and mass balances in a marine fish cage farm. II. Phosphorus*. *Mar Ecol Prog Ser* 70:263–272. 1991
8. Karakassis I, Hatziyanni E, Tsapakis M, Plaiti W. Benthic recovery following cessation of fish farming: a series of successes and catastrophes. *Mar Ecol Prog Ser* 184: 205–218. 1999
9. Karakassis I., Tsapakis M., Hatziyanni E., Papadopoulou K.-N, Plaiti W. Impact of cage farming of fish on the seabed in three Mediterranean coastal areas. *ICES Journal of Marine Science* 57: 1462–1471. 2000
10. Karakassis I, Tsapakis M, Hatziyanni E, Pitta P. Diel variation of nutrients and chlorophyll in sea bream and sea bass cages in the Mediterranean. *Fresenius Environ Bull* 10:278–283. 2001
11. Ioannis Karakassis, Manolis Tsapakis, Christopher J. Smith, Heye Rumohr. Fish farming impacts in the Mediterranean studied through sediment profiling imagery. *Marine Ecology Progress series* 227: 125 – 133. 2002
12. Kendall, M.G. *Rank Correlation Methods*, 4th edition, Charles Griffin, London, 1975
13. Machias A, Karakassis I, Labropoulou M, Somarakis S, Papadopoulou KN, Papaconstantinou C. Changes in wild fish assemblages after the establishment of a fish farming zone in an oligotrophic marine ecosystem. *Estuar Coast Shelf Sci* 60:771–779. 2004
14. Machias A, Karakassis I, Giannoulaki M, Papadopoulou KN, Smith CJ, Somarakis S. Response of demersal fish communities to the presence of fish farms. *Mar Ecol Prog Ser* 288:241–250. 2005
15. Mann, H.B. Non-parametric tests against trend, *Econometrica* 13:163-171, 1945
16. McDougall N, Black KD. Determining sediment properties around a marine cage farm using acoustic ground discrimination. *RoxAnnTM. Aquacult Res* 30:451–458. 1999
17. Papoutsoglou S, Costello MJ, Stamou E, Tziha G. Environmental conditions at sea-cages and ectoparasites on farmed European sea-bass, *Dicentrarchus labrax* (L.) and gilt-head sea-bream, *Sparus aurata* L., at two farms in Greece. *Aquacult Res* 27:25–34. 1996
18. Pitta P, Karakassis I, Tsapakis M, Zivanovic S. Natural versus mariculture induced variability in nutrients and plankton in the eastern Mediterranean. *Hydrobiologia* 391:181–194. 1999
19. Pitta P, Apostolaki ET, Giannoulaki M, Karakassis I. Mesoscale changes in the water column in response to fish farming zones in three coastal areas in the Eastern Mediterranean Sea. *Estuar Coast Shelf Sci* 65:501–512. 2005a
20. Pitta P, Stambler N, Tanaka T, Zohary T, Tselepidis A, Rassoulzadegan F. Biological response to P addition in the Eastern Mediterranean Sea. The microbial race against time. *Deep-Sea Res II* 52:2961–2974. 2005b
21. Pitta P, Apostolaki ET, Tsagaraki T, Tsapakis M, Karakassis I. Fish farming effects on chemical and microbial variables of the water column: a spatio-temporal study along the Mediterranean Sea. *Hydrobiologia* 563:99–108. 2006

22. Bergfald & Co. *A study of the priority substances of the Water Framework Directive*. Norwegian Pollution Control Authority (SFT). ISBN 82-7655-276-5. 2005
23. Palau, A., & Alcazar, J. *The Basic Flow Method for Incorporating Flow Variability in Environmental Flows*. Wiley Online Library. 2010
24. Angelidis, P., F. Maris, N. Kotsovinos, and V. Hrisanthou. *Computation of drought index SPI with alternative distribution functions*, *Water Resources Management*. 2012 (in press)
25. E.C. *Water Scarcity and Droughts: In-depth Assessment, Second Interim Report*. June 2007.
26. Hamdy A. and G. Trisorio-Liussi. *Drought planning and drought mitigation measures in the Mediterranean region, Options Mediterraneennes*. A, 80. 2008.
27. Komuscu, A. U. *Using the SPI to analyze spatial and temporal patterns of drought in Turkey*. *Drought Network News*. 11(1). 1999.
28. Lana X., C. Serra C, and A. Burgueno. *Patterns of monthly rainfall shortage and excess in terms of the standardized precipitation index*. *International Journal of Climatology*. 21, 1669-1691. 2001.
29. McKee T.B., N. J. Doesken, and J. Kliest. *The relationship of drought frequency and duration to time scales, Proceedings of the 8th Conference on Applied Climatology*. American Meteorological Society, Boston, MA. 179-184. 1993.
30. Nalbantis, I., and G. Tsakiris. *Assessment of hydrological drought revisited*, *Water Resources Management*. 23(5), 881-897. 2009.
31. Pereira L. S., T. Oweis, and A. Zairi. *Irrigation management under water scarcity*. *Agricultural Water Management*. 57, 175-206. 2002.
32. Wilks, D.S. *Statistical Methods in the Atmospheric Sciences*. Academic Press. London, 1995.
33. *Strategic Environmental Assessment and Integrated Water Resources Management and Development*, World Bank. June 2007
34. *Strategic Environmental Assessment for the Water Framework Directive River Basin Management Plans and Programmes of Measures*. Northern Ireland Environment Agency
35. *Strategic Environmental Assessment of the draft Solway Tweed River Basin Management Plan*. SEPA. October 2008
36. *Strategic Environmental Assessment: Improving Water Resources Governance and Decision Making*. World Bank. April 2009
37. *Strategic Integrated Framework Plan for the Shannon Estuary*. RPS. April 2012
38. *Study on understanding the causes of biodiversity loss and the policy assessment framework (In the context of the Framework Contract No. DG ENV/G.1/FRA/2006/0073). Specific Contract No. DG.ENV.G.1/FRA/2006/0073*. European Commission. Oct.2009

7 GUIDANCE DOCUMENTS (G.D.): COMMON IMPLEMENTATION STRATEGY FOR THE WATER FRAMEWORK DIRECTIVE (2000/60/EC)

1. *WFD Reporting Guidance 2016. Final Draft 6.0.6.* April 2016
2. *WFD Reporting Guidance 2016 - Annex 6: Reporting on the River Basin Management Plans - a user manual.* September 2016
3. *Guidance on the reporting of spatial data to WISE. Version 6.0.6.* April 2016
4. Working Group 2.6 – WATECO. *GD No1: Economics and the environment – The implementation challenge of the Water Framework Directive.* Luxembourg 2003
5. Working Group 2.6 – WATECO. *GD No1: Economics and the environment – The implementation challenge of the Water Framework Directive.* Policy Summary
6. Working Group on Water Bodies. *GD No2: Identification of Water Bodies.* Luxembourg 2003
7. Working Group 2.1 – IMPRESS. *GD No3: Analysis of Pressures and Impacts.* Luxembourg 2003
8. Working Group 2.1 – IMPRESS. *GD No3: Analysis of Pressures and Impacts.* Policy Summary
9. Working Group 2.2 – HMWB. *GD No4: Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies.* Luxembourg 2003
10. Working Group 2.2 – HMWB. *GD No4: Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies.* Policy Summary
11. Working Group 2.4 – COAST. *GD No5: Transitional and Coastal Waters – Typology, Reference Conditions and Classification Systems.* Luxembourg 2003
12. Working Group 2.5 – Intercalibration. *GD No6: Towards a guidance on establishment of the intercalibration network and the process on the intercalibration exercise.* Luxembourg 2003
13. Working Group 2.5 – Intercalibration. *GD No6: Towards a guidance on the establishment of the intercalibration network and the process on the intercalibration exercise.* Policy Summary
14. Working Group 2.7 – Monitoring. *GD No7: Monitoring under the Water Framework Directive.* Luxembourg 2003
15. Working Group 2.7 – Monitoring. *GD No7: Monitoring under the Water Framework Directive.* Policy Summary
16. Working Group 2.9 – Public Participation. *GD No8: Public Participation in relation to the Water Framework Directive.* Luxembourg 2003
17. Working Group 3.1 – GIS. *GD No9: Implementing the Geographical Information System Elements (GIS) of the Water Framework Directive.* Luxembourg 2003
18. Working Group 3.1 – GIS. *GD No9: Implementing the Geographical Information System Elements (GIS) of the Water Framework Directive.* Policy Summary
19. Working Group 2.3 – REFCOND. *GD No10: River and lakes – Typology, reference conditions and classification systems.* Luxembourg 2003
20. Working Group 2.3 – REFCOND. *GD No10: River and lakes – Typology, Reference Conditions and Classification Systems.* Policy Summary
21. Working Group 2.9 – Planning Processes. *GD No11: Planning process.* Luxembourg 2003
22. *GD No12: The role of wetlands in the Water Framework Directive.* Luxembourg 2003
23. Working Group 2A. *GD No13: Overall approach to the classification of ecological status and ecological potential.* Luxembourg 2003
24. *GD No14: Guidance on the intercalibration process 2004 – 2006.* Luxembourg 2005
25. *GD No14: Guidance on the intercalibration process 2008-2011.* 2011
26. *GD No15: Guidance on Groundwater Monitoring.* Luxembourg 2007
27. *GD No16: Guidance on Groundwater in Drinking Water Protected Areas.* Luxembourg 2006
28. *GD No17: Guidance on preventing or limiting direct and indirect inputs in the context of the Groundwater Directive 2006/118/EC.* Luxembourg 2007
29. *GD No18: Guidance on groundwater status and trend assessment.* Luxembourg 2009
30. *GD No19: Guidance on surface water chemical monitoring under the Water Framework Directive.* Luxembourg 2009
31. *GD No20: GD on exemptions to the environmental objectives.* Luxembourg 2009

32. *GD No21: Guidance for reporting under the Water Framework Directive*. Luxembourg 2009
33. *GD No22: Updated Guidance on Implementing the Geographical Information System (GIS) Elements of the EU Water policy*. Luxembourg 2009
34. *GD No23: GD on eutrophication assessment in the context of European Water Policies*. Luxembourg 2009
35. *GD No23: GD on eutrophication assessment in the context of European Water Policies*. Policy Summary. 2009
36. *GD No24: River basin management in a changing climate*. 2009
37. *GD No25: On chemical monitoring of sediment and biota under the Water Framework Directive*. Luxembourg 2010
38. *GD No26: Guidance on risk assessment and the use of conceptual models for groundwater*. Luxembourg 2010
39. *GD No27: Technical Guidance For Deriving Environmental Quality Standards*. 2011
40. *GD No28: Technical Guidance on the Preparation of an Inventory of Emissions, Discharges and Losses of Priority and Priority Hazardous Substances*. 2012
41. *GD No29: A compilation of reporting sheets adopted by Water Directors Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC)*. Luxembourg 2013
42. *GD No30: Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise*. Luxembourg 2015
43. *GD No31: Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive*. Luxembourg 2015
44. *GD No31: Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive*. Policy Summary. February 2015
45. *GD No32: On Biota Monitoring (the Implementation of EQS_{biota}) under the Water Framework Directive*. Luxembourg 2014
46. *GD No33: On analytical methods for Biota Monitoring under the Water Framework Directive*. Luxembourg 2014
47. *GD No34: Guidance document on the application of water balances for supporting the implementation of the WFD. Final – Version 6.1*. Luxembourg 2015
48. *GD No34: Application of water balances for supporting the implementation of the WFD*. Policy Summary. May 2015

8 GUIDELINES

1. *Technical Background Document on Identification of Mixing Zones*. December 2010
2. European Commission. *Technical guidelines for the identification of mixing zones pursuant to Art. 4(4) of the Directive 2008/105/EC*. Brussels 2010
3. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. *Τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό ζωνών ανάμειξης σύμφωνα με το άρθρο 4 §4 της οδηγίας 2008/105/ΕΚ*. Βρυξέλλες 2010
4. M. Berglund και T. Dworak (Ecologic Institute). *Ενσωμάτωση των ζητημάτων του νερού στις υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις Εγχειρίδιο ιδεών για τους ιθύνοντες*. 2010 (έχει προτεινόμενη βιβλιογραφία: Berglund, M.; Dworak, T. (2010): Integrating water issues in Farm advisory services - A Handbook of ideas for administrations)

9 REPORTS

1. Technical Report No 1. *The EU Water Framework Directive: statistical aspects of the identification of groundwater pollution trends, and aggregation of monitoring results*. December 2001
2. Technical Report No 2. *Groundwater body characterization - Technical report on groundwater body characterisation issues as discussed at the workshop of 13th October 2003*. April 2004
3. Technical Report No 3. *Groundwater Monitoring - Technical report on groundwater monitoring as discussed at the workshop of 25th June 2004*. December 2004
4. Technical Report No 4. *Groundwater risk assessment - Technical report on groundwater risk assessment issues as discussed at the workshop of 28th January 2004*. October 2004
5. Mediterranean Groundwater Working Group (MED-EUWI WG on Groundwater). Technical Report No 5. *Technical report on groundwater management in the Mediterranean and the Water Framework Directive*. February 2007
6. Technical Report No 6. *Technical Report on Groundwater dependent terrestrial ecosystems*. December 2011
7. Technical Report No 7. *Technical Report on recommendations for the review of Annex I and II of the Groundwater Directive 2006/118/EC*. December 2011
8. Technical Report No 8. *Technical Report on methodologies used for assessing groundwater dependent terrestrial ecosystems*. Luxembourg 2014
9. Technical Report No 9. *Technical Report on Groundwater Associated Aquatic Ecosystems*. October 2015
10. Technical Report. *Technical Report on aquatic effect-based monitoring tools*. Luxembourg 2014
11. CEN. *List of ISO and EN standards relevant to WFD chemical monitoring of priority substances*. October 2007

10 ΧΑΡΤΕΣ

1. Χρήσεις γης από τα χαρτογραφικά δεδομένα του προγράμματος ΟΠΕΚΕΠΕ (2016)
2. Υδρολιθολογικοί χάρτες της περιοχής μελέτης (ΕΓΥ, ΣΔΛΑΠ 2011)
3. ΕΤΥΜΠ, Εθνική Τράπεζα Υδρολογικής και Μετεωρολογικής Πληροφορίας (<http://www.hydroscope.gr/>)
4. ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ (<https://www.ktimatologio.gr/>)

11 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. ΥΠΕΝ, Ειδική Γραμματεία Υδάτων (ΕΓΥ)
2. ΥΠΕΝ, Γενική Δ/νση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
3. ΥΠΕΝ, Γενική Δ/νση Ορυκτών Πρώτων Υλών («Πύλη ΛΑΤΟΜΕΤ»)
4. ΥΠΕΝ, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΠΕΡΑΑ)
5. ΥΠΑΑΤ, Γενική Δ/νση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής, Δ/νση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών
6. ΥΠΑΑΤ, Δ/νση Παραγωγής και Αξιοποίησης Προϊόντων Δενδροκηπευτικής, Τμήμα Ελαίας
7. ΥΠΑΑΤ, Δ/νση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής, Τμήμα Φυτοπροστατευτικών και Βιοκτόνων Προϊόντων
8. ΥΠΑΑΤ, Γενική Δ/νσης Βιώσιμης Αλιείας
9. Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ)
10. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Γενική Δ/νση Συντονισμού, Δ/νση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών
11. Δ/νσεις Υδάτων, Δ/νσεις Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού καθώς και Δ/νσεις Αγροτικών Υποθέσεων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων
12. Δ/νσεις Ανάπτυξης και τη Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Περιφερειακών Ενοτήτων
13. Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων
14. Περιφερειακές Διευθύνσεις Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών
15. Ελεγκτικοί μηχανισμοί ΠΕ και Ειδική Υπηρεσία Ελεγκτών Περιβάλλοντος
16. Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος Ύδρευσης Ν. Ηλείας Δήμων Πύργου, Αρχ. Ολυμπίας και Περιφ. Δυτ. Ελλάδας
17. ΤΟΕΒ – ΓΟΕΒ
18. ΔΕΥΑ
19. ΕΔΕΥΑ
20. Δήμοι
21. ΕΛΣΤΑΤ – Ελληνική Στατιστική Αρχή (πρ. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)
22. ΕΟΤ – Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας
23. ΔΕΗ
24. ΛΑΓΗΕ ΑΕ
25. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)
26. Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)
27. ΥΠΥΜΕΔΙ
28. Γενικό Χημείο Κράτους (ΓΧΚ)
29. Μητρώο ΕΡΤΡ
30. Μητρώο SEVESO

12 ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων της χώρας
<http://nmwn.ypeka.gr/>
2. Βάση δεδομένων παρακολούθησης λειτουργίας των ΕΕΛ από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων
<http://astikalimata.ypeka.gr/>
3. Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας – ΕΜΣΥ
<http://lmt.ypeka.gr>
4. Εθνικός κατάλογος ανοικτών γεωχωρικών δεδομένων:
<http://geodata.gov.gr>
5. Μητρώο ταυτοτήτων υδάτων κολύμβησης της Ελλάδας:
<http://www.bathingwaterprofiles.gr>
6. Σωματείο «Η ΦΙΛΟΤΗΣ»: www.filotis.gr
7. Ηλεκτρονική Υπηρεσία Θέασης Ορθοφωτοχαρτών:
<http://gis.ktimanet.gr/wms/ktbasemap/default.aspx>
8. BREF documents (European Commission): <http://eippcb.jrc.es/reference/>
9. Επιπτώσεις από το νερό ψύξης. Πιθανές Οικολογικές Επιπτώσεις της Θερμικής Ρύπανσης:
http://kireas.org/water_polution.htm
10. Priority Substances: Health Effects and Sources:
<http://www.toronto.ca/health/chemtrac/substances.htm>
11. Agency for toxic Substances and Disease Registry:
<http://www.atsdr.cdc.gov/substances/toxsubstance>
12. Water: Basic Information about Regulated Drinking Water Contaminants:
<http://water.epa.gov/drink/contaminants/basicinformation>
13. Βάση δεδομένων Eco USA net: <http://www.eco-usa.net/toxics/chemicals>
14. Agency for toxic Substances and Disease Registry
<http://www.atsdr.cdc.gov/substances/toxsubstance>
15. Βάση δεδομένων ICSD International Chemical Safety Cards:
<http://www.cdc.gov/niosh/ipcsneng>
16. Ιστοσελίδα Lenntech: <http://www.lenntech.com/periodic/elements/>
17. Ιστοσελίδα Green Facts: <http://www.greenfacts.org/en/>
18. World Health Organization, Regional Office for Europe and European Commission. 2002. 'Eutrophication and health':
<http://ec.europa.eu/environment/water/water-nitrates/pdf/eutrophication.pdf>

13 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 1 : ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ

Το παραδοτέο βασίστηκε κυρίως στο Εθνικό Δίκαιο το οποίο καθορίζει τις αρμοδιότητες της κάθε αρχής.

13.1 ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. Ν. 3199/09.12.2003 (ΦΕΚ Α' 280) για την «προστασία και διαχείριση των υδάτων - εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 51/08.03.2007 (ΦΕΚ Α' 54) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ “για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων” του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του Άρθρου 15, παράγραφος 1 του Νόμου 3199/2003 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
3. ΚΥΑ 47630/16.11.2005 (ΦΕΚ Β' 1688) «Διάρθρωση της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας», με την οποία συγκροτήθηκαν οι Διευθύνσεις Υδάτων των 13 Περιφερειών της χώρας, όπως αυτή ισχύει μετά το Ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» και τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού Προεδρικά Διατάγματα περί Οργανισμών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας [Π.Δ. 139/2010 (ΦΕΚ Α' 232) «Οργανισμός της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου»].
4. ΚΥΑ 49139/24.11.2005 (ΦΕΚ Β' 1695), «Οργάνωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων», όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την ΚΥΑ 322/21.03.2013 (ΦΕΚ Β' 679) «Οργάνωση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Π.Δ. 132/2017 (ΦΕΚ Α' 160/30.10.2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ)», Κεφ.Ζ.
5. Υ.Α. με αριθ. 26798/22.06.2005 (ΦΕΚ Β' 895) «Τρόπος λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων».
6. Υ.Α. με αριθ. 34685/06.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1736) «Συγκρότηση Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Η πλέον πρόσφατη συγκρότηση του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων έγινε με την υπ. αριθμ. 155126/08-03-2013 ΥΑ (ΑΔΑ: ΒΕΥΤΟ-ΘΩΔ).
7. Απόφαση υπ' αριθμ. οικ. 706/16.07.2010 της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ Β' 1383/2010) «Καθορισμός των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους», σε εφαρμογή του Άρθρου 3 του Π.Δ. 51/2007, όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ 1572/Β'/2010 και τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. οικ. 1300/24.12.2014 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ Β' 3365/2014) και όπως αυτή ισχύει μετά την έγκριση των 1ων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.
8. ΚΥΑ 140384/19.08.2011 (ΦΕΚ Β' 2017) «Ορισμός Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στη λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν.3199/2003».
9. ΚΥΑ 146896/27.10.2014 (ΦΕΚ Β' 2878 και Β' 3142) «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων. Διαδικασία και όροι έκδοσης των αδειών, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος τους και άλλες συναφείς διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με τις ΚΥΑ οικ.101123/10.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1435), οικ.170766/22.01.2016 (ΦΕΚ Β' 69) και

- οικ.140424/06.03.2017 (ΦΕΚ Β' 814) και ισχύει, και με την οποία αντικαταστάθηκαν οι ΚΥΑ 43504/05.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1784) και ΚΥΑ 150559/10.06.2011 (ΦΕΚ Β' 1440).
10. Απόφαση 391/24.04.2013 (ΦΕΚ Β' 1004) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων με την οποία εγκρίθηκε το 1ο Σχέδιο Διαχείρισης ΛΑΠ του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος.
  11. Ν.1650/1986 (ΦΕΚ Α' 160), με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 85/337/ΕΟΚ «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» και η μεταγενέστερη σχετική διάταξη Ν.3010/2002 (ΦΕΚ Α' 91) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/86 με τις οδηγίες 97/11/ΕΚ και 96/61/ΕΚ, διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις» για την ενσωμάτωση της οδηγίας 97/11/ΕΚ “περί τροποποιήσεως της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον” αλλά και της οδηγίας 96/61/ΕΚ “σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης”.
  12. Ν.4258/14.04.2014 (ΦΕΚ Α' 94) για την «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» και η ΚΥΑ 140055/2017 με «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Β' 428).
  13. ΚΥΑ 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ Β' 1108/21.07.2010) «Αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2007/60/ΕΚ “για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας”, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007», όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 177772/924/2017 (ΦΕΚ Β' 2140/22.06.2017).
  14. Ν. 3983/2011 (ΦΕΚ Α' 144/17.06.2011) «Εθνική Στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλασσίου περιβάλλοντος» καθώς και η υπ' αριθμ. 1175/2012 (ΦΕΚ Β' 2939) Απόφαση του Αναπληρωτή ΥΠΕΚΑ «Έγκριση περιβαλλοντικών στόχων και δεικτών για τα θαλάσσια ύδατα, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 10 του Ν. 3983/2011», η υπ' αριθμ. 126635/2016 Απόφαση του Αν. Υ.Π.ΕΝ. (ΦΕΚ Β' 3799/25.11.2016) «Έγκριση των προγραμμάτων παρακολούθησης για τη συνεχή εκτίμηση των θαλασσίων υδάτων του άρθρου 11 του Ν.3983/2011» και η ΚΥΑ οικ. 126856/2017 (ΦΕΚ Β' 11/11.01.2017) «Ορισμός αρμόδιων φορέων για την παρακολούθηση της ποιότητας των θαλασσίων υδάτων και καθορισμός των υποχρεώσεών τους, σύμφωνα με το άρθρο 19, παρ. 1 του ν.3983/2011»

14 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 5 : ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΩΝ ΠΙΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

14.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. «Εφαρμογή Άρθρου 5 της Οδηγίας – Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ» ΥΠΕΧΩΔΕ, ΚΥΥ (2/2008).
2. «Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Ύδατος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανία, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων», το οποίο ανέλαβαν για το τέως Υπουργείο Ανάπτυξης τα συμπράττοντα γραφεία 'ΑΔΤ – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος'. Το έργο ολοκληρώθηκε το 2008.
3. «Νέος Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορρύπανση Γεωργικής Προέλευσης» της Υπουργικής Απόφασης 1420/82031 (ΦΕΚ 1709/Β/17-8-2015)
4. «Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων Δ.Α και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής >2000 Μ.Ι.Π, ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια» (12/2009). ΥΠΕΚΑ, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΕΠΠΕΡΑΑ). Στην μελέτη αυτή παρουσιάζεται η κατάσταση των ΕΕΛ, των δικτύων αποχέτευσης καθώς και τα απαιτούμενα έργα στον ελληνικό χώρο στους τομείς της αποχέτευσης και της επεξεργασίας λυμάτων έως το 12/2009.
5. «Σχέδιο προγράμματος διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας» ΥΠΑΝ, ΕΜΠ, ΙΓΜΕ, ΚΕΠΕ (Masterplan, 2008).
6. «Υποστηρικτικές ενέργειες για την αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ», με το οποίο παρασχέθηκαν Υπηρεσίες Συμβούλου στην Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων του ΥΠΕΧΩΔΕ (νυν Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ) για την ανάλυση που απαιτείται σύμφωνα με το Άρθρο 5 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Ως ανάδοχοι του έργου ορίστηκαν οι «Ζ&Α-Π. Αντωναρόπουλος και Συνεργάτες ΑΜΕ, Γ. Καραβοκύρης και Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη». Ολοκληρώθηκε το 2008.
7. 1ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος (έγκριση με υπ' αριθμ. οικ. 391/2013 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, ΦΕΚ 1004/Β/24-4-2013)
8. Η μελέτη «Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (Κ.Ε. 7.3.2.1)». Υποέργο: «Απογραφή ρυπογόνων εστιών». Τη μελέτη ανέλαβε η Διεύθυνση Υδρογεωλογίας του τομέα υδατικών πόρων και περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. – Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ. Υλοποιήθηκε το 2010.
9. Α.Παπαδάς, Μ.Κωστοπούλου – Καρανέλλη, Α.Νικολάου. Θαλάσσια Ρύπανση από υλικά βυθοκορήσεων: ποιότητα, διαχείριση και νομοθεσία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Περιβάλλοντος, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας. 2008
10. Α.Παπαδάς, Μ.Κωστοπούλου – Καρανέλλη, Α.Νικολάου. Θαλάσσια Ρύπανση από υλικά βυθοκορήσεων: ποιότητα, διαχείριση και νομοθεσία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Περιβάλλοντος, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας. 2008
11. Ανάπτυξη υποστηρικτικών εργαλείων για τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση της ρύπανσης από σταθερές πηγές, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Κοινοτικής Νομοθεσίας. Κοινοπραξία γραφείων: ΕΠΕΜ ΑΕ, ΕΝΒΕΚΟ ΑΕ, ΛΔΚ ΕΠΕ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
12. Αντωνία Μήνου (Πτυχιακή εργασία). Προσδιορισμός του επιπέδου ρύπανσης στον εμπορικό λιμένα της Σούδας και στον Ενετικό λιμένα Χανίων. ΤΕΙ Κρήτης, Τμήμα Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τομέας Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας. 2009
13. Απαντήσεις σε ερωτηματολόγια που στάλθηκαν σε Δήμους, ΔΕΥΑ, Διευθύνσεις Έγγειων Βελτιώσεων και ΤΟΕΒ

14. Απογραφή αέριων ρύπων, στερεών και υγρών αποβλήτων από τη βιομηχανία και εκπομπών από την κεντρική θέρμανση. Κοινοπραξία γραφείων: ΛΔΚ ΕΠΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, ΕΝΒΕΣΟ ΑΕ, ΣΥΒΙΛΛΑ ΕΠΕ, ΕΧΕΡΓΙΑ ΑΕ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2001
15. Απογραφή πληθυσμού-κατοικιών 2011 ΕΛΣΤΑΤ
16. Γεωργαλάς Λ., Κουμαντάκης Ι., 1997. Βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά υπόγειων νερών καρστικού συστήματος Υμηττού. Πρακτικά 4ου Υδρογεωλογικού Συνεδρίου, σελ. 65-83.
17. Γκιντώνη Ε., Γιαννουλόπουλος Π., 2008. Ποιότητα των υπόγειων νερών της περιοχής Κορωπίου Αττικής με έμφαση στην κατανομή και προέλευση του χρωμίου. Πρακτικά 8ου Διεθνούς Υδρογεωλογικού Συνεδρίου. τομ.2, σελ.465-476.
18. Δ/νση Υδρογεωλογίας Τομέα Υδατικών πόρων και Περιβάλλοντος ΙΓΜΕ. Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (Κ.Ε. 7.3.2.1). ΙΓΜΕ. 2010.
19. Δανιήλ Μαμάης (Σημειώσεις). Ρύπανση Υδατικών Οικοσυστημάτων. ΕΜΠ, ΔΠΜΣ Περιβάλλον και Ανάπτυξη (http://itia.ntua.gr/nikos/ydatiko/ripansi_nerou.pdf). 2009
20. Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας –ΕΜΣΥ (<http://lmt.ypeka.gr>).
21. Έλεγχος χημικής ποιότητας αρδευτικών υδάτων (επιφανειακών και υπόγειων σε κλίμακα λεκανών απορροής ποταμών Μακεδονίας – Θράκης και Θεσσαλίας – Μεθοδολογία – Παράρτημα ΙΙ. ΥΠΑΑΤ, Δ/νση Σχεδιασμού Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Αξιοποίησης Εδαφοϋδατικών Πόρων, Τμήμα Προστασίας Αρδευτικών Υδάτων
22. Ελευθέριος Φωτιάδης (Μεταπτυχιακή Διατριβή). Επίπεδα υπολειμμάτων και εκρόφηση φυτοφαρμάκων σε εδάφη του νέου Ταμιευτήρα της Κάρλας και πιθανότητα ρύπανσής του εξαρχής. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. 2001
23. ΕΛΣΤΑΤ. Αναλυτική Γεωργική Στατιστική ΟΤΑ 2013,2014,2016
24. ΕΜΒΗΣ Σύμβουλοι Μηχανικοί. Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής > 2.000 Μ.Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και Πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. ΥΠΕΚΑ. 2009
25. ΕΟΤ – Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας
26. Επιπτώσεις από το νερό φύξης. Πιθανές Οικολογικές Επιπτώσεις της Θερμικής Ρύπανσης. (http://kireas.org/water_polution.htm)
27. Ερευνητικό Έργο: «Ανάπτυξη και εφαρμογή μεθόδων και λογισμικού για την καταγραφή και αξιολόγηση των δεδομένων ποιότητας των υδάτων της χώρας» Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος Πολυτεχνείου Κρήτης. ΥΠΕΚΑ/ΕΓΥ 2010.
28. Η Εγκύκλιος Υπουργείου Γεωργίας ΑΠ 144380/22-1-1990 περί παροχής οδηγιών και διευκρινίσεων σχετικά με την εκπόνηση και τον έλεγχο γεωργοοικονομικών- γεωργοτεχνικών μελετών εγγειοβελτιωτικών έργων
29. Η Υ.Α. Γεωργίας. 120.344/11-2-92 «Εκσυγχρονισμός της μεθοδολογίας υπολογισμού των αναγκών σε νερό που χρησιμοποιείται στις γεωργοτεχνικές μελέτες των εγγειοβελτιωτικών έργων και προσαρμογή στις Ελληνικές συνθήκες»
30. ΙΓΜΕ, Απογραφή καρστικών πηγών Ελλάδος, 1980.
31. Κοινοπραξία Envecο Α.Ε. – WΙ Delft Hydraulics – Β. Περγέρος – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση στοιχείων υδατικού περιβάλλοντος, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Α' Φάση, Υπουργείο Ανάπτυξης. 2005.
32. Κοινοπραξία Envecο Α.Ε. – WΙ Delft Hydraulics – Β. Περγέρος – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση υποδομών και χρήσεων, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Β' Φάση. Υπουργείο Ανάπτυξης, 2007.
33. Κωνσταντίνα Κραββαρίτη (Μεταπτυχιακή Διατριβή). Μελέτη των τοξικών επιδράσεων και της συνδυασμένης τοξικότητας αγροχημικών με την εφαρμογή βιοδοκιμών. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2011

34. Κώστας Μαυρομανωλάκης (Πτυχιακή εργασία). Διάσπαση φυτοφαρμάκων στο έδαφος. ΑΤΕΙ Κρήτης. 2007
35. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των ΧΥΤΑ
36. Οι περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα. Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής Τράπεζας της Ελλάδος, 2011.
37. ΟΠΕΚΕΠΕ. Κατάλογοι δυναμικότητας και συντεταγμένων θέσης των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων
38. ΟΠΕΚΕΠΕ. Ψηφιακά Γεωχωρικά Δεδομένα του ΣΑΑ (LPIS) και δεδομένα αγροτεμαχίων και σταβλικών εγκαταστάσεων
39. ΟΠΕΚΕΠΕ. Ψηφιακά Γεωχωρικά Δεδομένα του ΣΑΑ (LPIS) και δεδομένα αγροτεμαχίων και σταβλικών εγκαταστάσεων
40. Π. Καλαϊσάκης. Εφαρμοσμένη διατροφή αγροτικών ζώων, Β' Έκδοση. Αθήνα 1982
41. Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου. (κύρωση της απόφασης έγκρισής του με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 27716/1612, ΦΕΚ 2044/Β/14-6-2017)
42. Πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία τουρισμού ΕΛΣΤΑΤ
43. Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020. ΥΠΑΑΤ, Δ/ση Υδατοκαλλιεργειών και Εσωτερικών Υδάτων. 2014
44. Πράξη: Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 – Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υπογείων Νερών – 8 Περιφέρειες. ΙΓΜΕ, 2013-2015
45. Σταμάτης Αυλωνίτης. Εισαγωγή στην τεχνολογία ύδατος και αφαλάτωσης. Εκδόσεις ΊΩΝ. 2006
46. Στοιχεία από το Ευρωπαϊκό Μητρώο Ρυπογόνων Εκπομπών για την περίοδο 2012-2014.
47. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων νήσων. (www.dytikiellada-peloponnisos-onio.gr)
48. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδίου και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό
49. Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. ΥΠΕΧΩΔΕ. Φεβρουάριος 2007
50. Σύμπραξη γραφείων: ADT – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος. Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Υδατος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανίες, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων. Υπουργείο Ανάπτυξης. 2008
51. Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής (GR06). Σύμπραξη γραφείων: NAMA Σύμβουλοι Μηχανικοί & Μελετητές ΑΕ, ΓΑΜΜΑ - 4 ΕΠΕ, Νικόλαος Σιδέρης, SPEED Σύμβουλοι Ανάπτυξης ΑΕ, Φώτιος Περγαντής, Αθανάσιος Ντάσκακας, Γεώργιος Γιαννέλης, Χρήστου Νικόλαος, Άννα Μπιτσικάκη-Τσούκια, Ευσέβιος Χατζηκώστας. ΥΠΕΚΑ, 2013.
52. ΥΠΑΑΤ/ΕΥΔ-ΠΑΑ. Εγκεκριμένο από την Ε.Ε. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας για την περίοδο 2014-2020
53. ΥΠΕΧΩΔΕ - Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, ΕΜΠ – ΤΟΜΕΑΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, 2007- «ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ».
54. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου. Εθνική Στρατηγική Λιμένων 2013-2018. 2012
55. Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων – Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, 2008 «ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΡΘΡΟΥ 5 - ΟΔΗΓΙΑ - ΠΛΑΙΣΙΟ 2000/60/ΕΕ».

14.2 ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Tchobanoglous, G., Theisen, H. and Vigil, S. Integrated solid waste management: engineering principles and management issues. McGraw Hill, Inc. 1993

2. Laws, E. A. *Aquatic Pollution: An Introductory Text*. John Willey & Sons Inc. 2000
3. Helsinki Commission (Baltic Marine Environment Protection Commission, Saint – Petersburg Public Organization) “Ecology and Business”. Balthazar Project Summary Report: Potential Sources of Helcom Priority hazardous substances in Russia and their role in Baltic Sea load – findings of the Balthazar Project. Towards enhanced protection of the Baltic Sea from mainland based threats: Reducing agricultural nutrient loading and risk of hazardous wastes. HELCOM (http://www.helcom.fi/stc/files/Projects/BALTHAZAR/n3_report.pdf). 2009 – 2012
4. Angel DL, Krost P, Gordin H. Benthic implications of the net cage aquaculture in the oligotrophic Gulf of Aqaba. *European Aquaculture Society Special Publication no.25*: p129–173. 1995
5. Butz I., Vens-Cappell B., Alabaster, J.S. Organic load from the metabolic products of rainbow trout fed with dry food, EIFAC Technical Paper (FAO), no. 41: p73-82, 1982
6. Hall POJ, Holby O, Kollberg S, Samuelsson MO. Chemical fluxes and mass balances in a marine fish cage farm. IV. Nitrogen. *Mar Ecol Prog Ser* 89:81–91. 1992
7. Holby O., Hall POJ. Chemical fluxes and mass balances in a marine fish cage farm. II. Phosphorus. *Mar Ecol Prog Ser* 70:263–272. 1991
8. Karakassis I, Hatziyanni E, Tsapakis M, Plaiti W. Benthic recovery following cessation of fish farming: a series of successes and catastrophes. *Mar Ecol Prog Ser* 184: 205–218. 1999
9. Karakassis I., Tsapakis M., Hatziyanni E., Papadopoulou K.-N, Plaiti W. Impact of cage farming of fish on the seabed in three Mediterranean coastal areas. *ICES Journal of Marine Science* 57: 1462–1471. 2000
10. Karakassis I, Tsapakis M, Hatziyanni E, Pitta P. Diel variation of nutrients and chlorophyll in sea bream and sea bass cages in the Mediterranean. *Fresenius Environ Bull* 10:278–283. 2001
11. Ioannis Karakassis, Manolis Tsapakis, Christopher J. Smith, Heye Rumohr. Fish farming impacts in the Mediterranean studied through sediment profiling imagery. *Marine Ecology Progress series* 227: 125 – 133. 2002
12. Kendall, M.G. *Rank Correlation Methods*, 4th edition, Charles Griffin, London, 1975
13. Machias A, Karakassis I, Labropoulou M, Somarakis S, Papadopoulou KN, Papaconstantinou C. Changes in wild fish assemblages after the establishment of a fish farming zone in an oligotrophic marine ecosystem. *Estuar Coast Shelf Sci* 60:771–779. 2004
14. Machias A, Karakassis I, Giannoulaki M, Papadopoulou KN, Smith CJ, Somarakis S. Response of demersal fish communities to the presence of fish farms. *Mar Ecol Prog Ser* 288:241–250. 2005
15. Mann, H.B. Non-parametric tests against trend, *Econometrica* 13:163-171, 1945
16. McDougall N, Black KD. Determining sediment properties around a marine cage farm using acoustic ground discrimination. *RoxAnnTM. Aquacult Res* 30:451–458. 1999
17. Papoutsoglou S, Costello MJ, Stamou E, Tziha G. Environmental conditions at sea-cages and ectoparasites on farmed European sea-bass, *Dicentrarchus labrax* (L.) and gilt-head sea-bream, *Sparus aurata* L., at two farms in Greece. *Aquacult Res* 27:25–34. 1996
18. Pitta P, Karakassis I, Tsapakis M, Zivanovic S. Natural versus mariculture induced variability in nutrients and plankton in the eastern Mediterranean. *Hydrobiologia* 391:181–194. 1999
19. Pitta P, Apostolaki ET, Giannoulaki M, Karakassis I. Mesoscale changes in the water column in response to fish farming zones in three coastal areas in the Eastern Mediterranean Sea. *Estuar Coast Shelf Sci* 65:501–512. 2005a

20. Pitta P, Stambler N, Tanaka T, Zohary T, Tselepidis A, Rassoulzadegan F. Biological response to P addition in the Eastern Mediterranean Sea. The microbial race against time. *Deep-Sea Res II* 52:2961–2974. 2005b
21. Pitta P, Apostolaki ET, Tsagaraki T, Tsapakis M, Karakassis I. Fish farming effects on chemical and microbial variables of the water column: a spatio-temporal study along the Mediterranean Sea. *Hydrobiologia* 563:99–108.2006
22. Bergfald & Co. A study of the priority substances of the Water Framework Directive. Norwegian Pollution Control Authority (SFT).ISBN 82-7655-276-5. 2005
23. Palau, A., & Alcazar, J. The Basic Flow Method for Incorporating Flow Variability in Environmental Flows. Wiley Online Library. 2010
24. Nalbantis, I., and G. Tsakiris. Assessment of hydrological drought revisited, *Water Resources Management*. 23(5), 881-897. 2009.

15 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 6 : ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ, ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ, ΤΥΠΟ-ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

15.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γερακάρης (2016). Οι λειμώνες του αγγειόσπερμου *Posidonia oceanica* (L.) Delile ως στοιχείο περιγραφής των ελληνικών θαλασσών. Διδακτορική Διατριβή, ΕΚΠΑ.
2. ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «1Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ: ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΤΑΜΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ» Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
3. ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «Επιλογή καταλληλότερου τυπολογικού συστήματος», Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
4. ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων: «Μεθοδολογία ταξινόμησης ποτάμιων συστημάτων_new (1) Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
5. ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων: «Μεθοδολογία για τον καλύτερο δείκτη_μετρική_Final2», Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
6. ΕΚΒΥ 2016, Κείμενο εφαρμογής τυπολογικής διαίρεσης ταμιευτήρων και φυσικών λιμνών «ΤΥΠΟΙ ΛΙΜΝΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ», Δόθηκε από την ΕΓΥ στις ανάδοχες κοινοπραξίες που ανέλαβαν την υλοποίηση της παρούσας αναθεώρησης των ΣΔΛΑΠ
7. ΕΓΥ, Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Οικολογικής Ποιότητας Υδάτων Ποταμών της Ελλάδας σε Εφαρμογή του Άρθρου 8 της Οδηγίας - Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ - 2000/60/εκ), “Τεχνική έκθεση Απολογισμός Ετών 2012 - 2013 - 2014 για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της Ελλάδας”, ΕΛΚΕΘΕ 2016
8. ΕΓΥ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «1Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ», ΕΛΚΕΘΕ 2016
9. ΕΛΚΕΘΕ, Κείμενο μεθοδολογίας – Κατευθύνσεων «Μεθοδολογία επέκτασης ταξινόμησης υδατικών συστημάτων σε πλήρη χωρική κλίμακα (scaling up)», 2016
10. Παναγιωτίδης, Π., Ν. Σύμπουρα, Σ. Ρεϊζοπούλου & Σ. Ορφανίδης, 2008. Εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΕ) στην Ελλάδα: Πρόταση για τον καθορισμό των Παράκτιων και Μεταβατικών Υδατικών συστημάτων. Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου “Διαχείριση και βελτίωση παράκτιων ζωνών” Εργαστήριο Λιμενικών Εργων ΕΜΠ, Μυτιλήνη 23-28 Σεπτεμβρίου 2008, σελ.566.
11. ΥΠ. ΟΙΚ., «Μέρος Γ, ΈΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ», Τεχνικός Σύμβουλος για την υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας επιφανειακών υδάτων από το Γενικό Χημείο του Κράτους, Γ.Χ.Κ 2015

15.2 ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2013/480/ΕΕ «για τον καθορισμό, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των τιμών των ταξινομήσεων στα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών, βάσει των αποτελεσμάτων της διαβαθμονόμησης και την κατάργηση της απόφασης 2008/915/ΕΚ»,

2. Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2013/480/ΕΕ για τον καθορισμό, σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των τιμών των ταξινομήσεων στα συστήματα παρακολούθησης των κρατών μελών, βάσει των αποτελεσμάτων της διαβαθμονόμησης και την κατάργηση της απόφασης 2008/915/ΕΚ. L 266/1-47.
3. ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 51354/2641/Ε103 «Καθορισμός Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/105/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 «σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου», καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ 1909Β/8.12.2010)
4. ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 140384 «Ορισμός Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στην λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ Α' 280)» (ΦΕΚ 2017Β/7.9.2011)
5. ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 170766 «Τροποποίηση της υπ' αριθ. 51354/2641/Ε103/2010 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 1909), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2013/39/ΕΕ «για την τροποποίηση των οδηγιών 2000/60/ΕΚ και 2008/105/ΕΚ όσον αφορά τις ουσίες προτεραιότητας στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Αυγούστου 2013 και άλλες συναφείς διατάξεις» (ΦΕΚ 69Β / 22.01.2016)
6. Νόμος 3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000». (ΦΕΚ Α' 280/9.12.2003)
7. Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου Κοινοτικής Δράσης στον τομέα της πολιτικής των Υδάτων
8. Οδηγία 2008/56/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Και Του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 2008 περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον (οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική)
9. ΠΔ 51/2007 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000» (ΦΕΚ Α/8.3.2007)

15.3 ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Armitage P.D., Moss D., Wright J.F. & Furse M.T. (1983): The performance of a new biological water quality score system based on macroinvertebrates over a wide range of unpolluted running-water sites. *Water Research*, 17 (3), 333-347.
2. Artemiadou V. & Lazaridou M. (2005). Evaluation Score and Interpretation Index for the ecological quality of running waters in Central and Northern Hellas. *Environmental Monitoring and Assessment*, 110, 1-40.
3. Athanasiadis A., 1987. A survey of the seaweed of the Aegean Sea with taxonomic studies on the species of the tribe Antithamnieae (Rhodophyta). Ph.D. Thesis, University of Göteborg, 174 pages.
4. Björn Kjerfve and K.E. Magill "Geographic and Hydrodynamic Characteristics of Shallow Coastal Lagoons" *Marine Geology*, V 88, Issues 3-4, August 1989, P 187-199
5. Boudouresque C.F. 2001 Check-List of Mediterranean Seaweeds. III. Rhodophyceae. *Bot. mar.* 44: 425-460.

6. Chatzinikolaou, Y., Dakos, V., Lazaridou, M., 2006. Longitudinal impacts of anthropogenic pressures on benthic macroinvertebrate assemblages in a large transboundary Mediterranean river during the low flow period. *Acta hydrochim. Hydrobiologia*. 34, 453-463.
7. CIS Guidance Document n°30 (2015). Procedure to fit new or updated classification methods to the results of a completed intercalibration exercise. Technical report-2015-085.
8. CIS Guidance Document No. 14. (2011). Guidance document on the intercalibration process 2008–2011. Implementation strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC). European Commission, Technical report-2011-045
9. De Hoyos C., J. Catalan, G. Dörflinger, J. Ferreira, D. Kemitzoglou, C. Laplace-Treyture, J.P. Lopez, A. Marchetto, O. Mihail, G. Morabito, P. Polykarpou, F. Romão, V. Tsiaoussi, and S. Poikane (ed.), 2014. Mediterranean Lake Phytoplankton ecological assessment methods. Water Framework Directive Intercalibration Technical Report. Joint Research Centre Technical Reports.
10. Dhont F. & Coppejans E., 1977. Résultats d'une étude d'aire minima des peuplements algaux photophiles sur substrat rocheux à Port-Cros et à Banyuls (France). *Rapport CIESM*, 24 (4): 141-142
11. Environment Agency (2005). Technical Assessment Method for Morphological Alterations in Rivers. Water Framework Directive Programme – Environment Agency.
12. EPA Method 1631, Revision E: Mercury in Water by Oxidation, Purge and Trap, and Cold Vapor Atomic Fluorescence Spectrometry, August 2002
13. ETC/ICM, 2015. European Freshwater Ecosystem Assessment: Cross-walk between the Water Framework Directive and Habitats Directive types, status and pressures, ETC/ICM Technical Report 2/2015, Magdeburg: European Topic Centre on inland, coastal and marine waters, 95pp plus Annexes.
14. European Union (2000). Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy. *Official Journal of the European Communities* L327, 1-72.
15. European Union (2008). Commission Decision of 30 October 2008 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise. Decision 2008/915/EC.
16. European Union (2013). Commission decision of 20 September 2013 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise and repealing Decision 2008/915/EC.
17. Feio, M. J., Aguiar, F. C., Almeida, S. F. P., Ferreira, J., Ferreira, M. T., Elias, C., ... & Delmas, F. (2014). Least disturbed condition for European Mediterranean rivers. *Science of the Total Environment*, 476, 745-756.
18. Gallardo T., Gómez Garreta, A., Ribiera, M.A., Cormaci, M., Furnari, G., Giaccone, G., Boudouresque, C.-F., 1993. Check-list of Mediterranean Seaweeds, II. Chlorophyceae Wille s.l. *Botanica Marina* 36: 399-421
19. GIG, 2013. WFD intercalibration technical report. Part 3 – Coastal and Transitional Waters. Mediterranean Sea GIG: Coastal
20. GIG, 2013. WFD intercalibration technical report. Part 3 – Coastal and Transitional Waters. Mediterranean Sea GIG: Coastal Waters – Macroalgae
21. GIG, 2013. WFD intercalibration technical report. Part 3 – Coastal and Transitional Waters. Sect. 2 – Benthic invertebrates. Four parts: Mediterranean GIG; Black Sea GIG; North East Atlantic GIG; and Baltic GIG. http://circa.europa.eu/Public/irc/jrc/jrc_eewai/library.
22. Gobert S, Sartoretto S, Rico-Raimondino V, Andral B, Chery A, Lejeune P, Boissery P (2009) Assessment of the ecological status of Mediterranean French coastal waters as required by the Water Framework Directive using the *Posidonia oceanica* Rapid Easy Index: PREI. *Marine Pollution Bulletin* 58:1727-1733
23. ISO 7828:1985. Water quality – Methods of biological sampling - Guidance on handnet sampling of aquatic benthic macro-invertebrates. International Organization for Standardization.

24. KOROLEFF, F., 1970. Revised version of "Direct determination of ammonia in natural waters as indophenol blue". Int. Con. Explor. Sea C. M. 1969/ C:9 ICES information on techniques and methods for sea water analysis. Interlab. Rep., No 3, 19-22.
25. Lazaridou M, Ntislidou C, Karaouzas I, Skoulikidis N, "Development of a national assessment method for the ecological status of rivers in Greece, using the biological quality element "benthic macroinvertebrates", the hellenic evaluation system-2 (hesy-2), and harmonisation with the results of the completed intercalibration of the med gig (RM1, RM2, RM4, RM5), JUNE 2016
26. Lazaridou M., Ntislidou, Ch., Karaouzas I., Scoulikidis N. 2016, Development of a national assessment method for the ecological status of rivers in Greece, using the biological quality element, benthic macroinvertebrates; The Hellenic Evaluation System-2 (HESY-2), and harmonization of the results of the completed intercalibration of the MED GIG (RM1, RM2, RM4, rm5). Ministry of Environment, 30p.
27. MedGIG 2012. Intercalibration technical report. Mediterranean river GIG, Macroinvertebrates.
28. MILESTONE 6 REPORT 2011. WFD Intercalibration Phase 2. Coastal waters macroalgae group of MEDGIG.
29. Munné A.C., Solà C. & N. Prat (2006). Estado ecológico de los rios en Cataluña. Diagnósis del riesgo de incumplimiento de los objetivos de la Directiva Marco del Agua. *Tecnología del Agua*, 273, 30-46.
30. Ntislidou, Ch., Lazaridou, M., Tsiaoussi, V., Bobori D., 2016. Report on the development of the national assessment method for the ecological quality of natural lakes in Greece, using the Biological Quality Element "Benthic invertebrates" (GLBil, Greek Lake Benthic invertebrate Index). Aristotle University of Thessaloniki, School of Biology, 25p
31. Orfanidis S., Panayotidis P., Stamatis N. 2001. Ecological evaluation of transitional and coastal waters: a marine benthic macrophytes model. *Marine Mediterranean Sciences* 2: 46-65.
32. Orfanidis S., Panayotidis P., Uglund K. 2011. Ecological Evaluation Index continuous formula (EEI-c) application: a step forward for functional groups, the formula and reference condition values. *Mediterranean Marine Science* 12: 199-231.
33. Petriki O., M. Lazaridou, and D. Bobori. 2016. Report on the development of the national assessment method for the ecological quality of natural lakes in Greece, using the Biological Quality Element "Fish" (GLFI, Greek Lake Fish Index). Aristotle University of Thessaloniki, School of Biology, 22 p.
34. Prins, T. M., van der Meulen, M., Boon, A., Simboura, N., Tsangaris, C., Borja, A., Menchaca, I., 2013. Coherent geographic scales and aggregation rules in assessment and monitoring of Good Environmental Status Analysis and conceptual phase. *Deltares–The Netherlands* November 2013. Analytical report under Framework Contract No NV.D2/FRA/2012/0019.
35. Raven, P., Boon, P., Dawson, F., Ferguson, A. (1998). Towards an integrated approach to classifying and evaluating rivers in the UK. *Aquatic conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*, 8: 383-393
36. Reizopolou S, M. Penna, B. Trabucco, R. Buchet, V. Derolez, F. S. Herrero, "Water framework directive intercalibration technical report: Transitional waters Mediterranean geographic intercalibration group, Benthic invertebrates fauna ecological assessment methods" JRC, 20016
37. Ribera M.A., Gómez-Garreta A., Gallardo T., Cormaci M., Furnari G., Giaccone G., 1992. Check-list of Mediterranean seaweed. I. Fucophyceae (Warming, 1884). *Botanica Marina* 35: 109-130.
38. RILEY, J.P., 1975. Determination of dissolved gases, in Riley J.P. (ed.) *Chemical Oceanography*, 2nd edition, 3: 253.
39. Simboura N., M. Tsapakis, A. Pavlidou, G. Assimakopoulou, K. Pagou, H. Kontoyiannis, Ch. Zeri, E. Krasakopoulou, E. Rousselaki, N. Katsiaras, S. Diliberto, M. Naletaki, K. Tsiamis, V. Gerakaris, P. Drakopoulou and P. Panayotidis "Assessment of the environmental status in the Hellenic coastal waters (Eastern Mediterranean): from the Water Framework Directive to the Marine Strategy Framework Directive" *Mediterranean Marine Science*, 16/1, 2015, 46-64

40. Simboura N, S. Reizopoulou “An intercalibration of classification metrics of benthic macroinvertebrates in coastal and transitional ecosystems of the Eastern Mediterranean ecoregion (Greece)” *N. Marine Pollution Bulletin* 56 (2008) 116–126
41. Simboura, N., Zenetos, A., 2002. Benthic indicators to use in ecological quality classification of Mediterranean soft bottom marine ecosystems, including a new biotic index. *Mediterranean Marine Science* 3/2, 77-111.
42. Skoulikidis N., Amaxidis Y., Bertahas I., Laschou S. & Gritzalis K. (2006). Analysis of factors driving stream water composition and synthesis of management tools – A case study on small/medium Greek catchments. *The Science of the Total Environment* 362: 205-241.
43. Skoulikidis N. (2008). Defining chemical status of a temporal Mediterranean River. *Journal of Environmental Monitoring* 10(7): 842 - 852.
44. Smeti E, Karaouzas I, “Defining new classification boundaries for the ecological status assessment of rivers in Greece, using the biological quality element “phytobenthos” and harmonisation with the results of the completed intercalibration of the med gig (RM1, RM2, RM4), OCTOBER 2016
45. Smeti E. & Karaouzas I. (2016). Defining new classification boundaries for the ecological status assessment of rivers in Greece, using the biological quality element “phytobenthos” and harmonisation with the results of the completed intercalibration of the MED GIG (RM1, RM2, RM4). October 2016, 19 pp.
46. Tachos V, Zogaris S, Koutsikos N, Vardakas L, Kommatas D, Chatzinikolaou Y, Kalogianni E, Kalaitzakis N, Economou A, Schmutz S (2016). Developing a national fish-index for the assessment of the ecological of lotic waters of Greece: elaboration of a multi-metric model. *Proceedings of the Hellenic Conference of Ichthyologists* 16: 333-336
47. Tsiaoussi V., D. Kemitzoglou, and E. Mavromati. 2016. Report on the application of phytoplankton index NMASRP for reservoirs in Greece. Greek Biotope/Wetland Centre and Special Secretariat for Waters, Ministry of Environment. Themi, Greece. 16 p.
48. Tsiaoussi V., E. Mavromati, I. and D. Kemitzoglou. 2017. Report on the development of the national method for the assessment of the ecological status of natural lakes in Greece, using the biological quality element “phytoplankton”. 1st revision. Greek Biotope/Wetland Centre and Special Secretariat for Waters, Ministry of Environment. Themi, Greece. 17 p.
49. Van de Bund, W., Poikane, S., Romero, J.R., 2008. Comparability of the results of the Intercalibration Exercise-Summary of Responses and Way Forward. European Commission, Document ENV-COM240108-5, Brussels: 14pp.
50. Willie , S.M., Iida, Y., McLaren, J.W., 1998. Determination of Cu, Ni, Zn, Mn, Co, Pb, Cd, and V in seawater using flow injection ICP-MS, *Atomic Spectroscopy* 19, 67
51. Zervas D., V. Tsiaoussi and I. Tsiripidis, 2016. Report on the development of the national assessment method for the ecological status of natural lakes in Greece, using the Biological Quality Element “Macrophytes” (Hellenic Lake Macrophytes-HeLM assessment method). Greek Biotope/Wetland Centre and Special Secretariat for Waters, Ministry of Environment. Themi, Greece. 22p.
52. Zogaris, S., A.N. Economou, V. Tachos & E. Oikonomou. June (2016). Fitting a new assessment system for rivers in Greece using fish fauna to the results of the MED GIG. Unpublished Annex Report submitted to WG ECOSTAT through the Special Secretariat for Water, Hellenic Ministry of Environment and Energy. Institute of Marine Biological Resources and Inland Waters, HCMR, Athens. 33 p.

15.4 GUIDANCE DOCUMENTS (G.D.)

1. CIS for the WFD “Guidance Document No 2: Identification of Water Bodies”, EC, 2003
2. CIS for the WFD “Guidance document No 5 Transitional and Coastal Waters Typology, Reference Conditions and Classification Systems”, EC, 2003
3. CIS for the WFD “Guidance document n.o 5: Monitoring under the Water Framework Directive”, EC, 2003

4. CIS for the WFD “Guidance document No 10: River and lakes – Typology, reference conditions and classification systems” EC , 2003
5. CIS for the WFD “Guidance document No. 13: Overall approach to the classification of ecological status and ecological potential” European Communities, 2005
6. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) "Guidance Document No. 19: Guidance on surface water chemical monitoring under the water framework directive” European Communities, 2009
7. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) “Guidance Document No 3: Analysis of Pressures and Impacts”, European Communities, 2003

16 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 7 : ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

16.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Geoenviro, ΞΕΝΟΦΩΝ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝ/ΤΕΣ ΕΕ. Υδρογεωλογική Μελέτη Τεχνητού Εμπλουτισμού Β/Δ Αχαΐας. Υπουργείο Γεωργίας – Δ/ση Γεωλογίας & Υδρολογίας. 2002
2. Δ/ση Υδρογεωλογίας Τομέα Υδατικών πόρων και Περιβάλλοντος ΙΓΜΕ. Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (Κ.Ε. 7.3.2.1). ΙΓΜΕ. 2010.
3. Έλεγχος χημικής ποιότητας αρδευτικών υδάτων (επιφανειακών και υπόγειων σε κλίμακα λεκανών απορροής ποταμών Μακεδονίας – Θράκης και Θεσσαλίας – Μεθοδολογία – Παράρτημα ΙΙ. ΥΠΑΑΤ, Δ/ση Σχεδιασμού Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Αξιοποίησης Εδαφοϋδατικών Πόρων, Τμήμα Προστασίας Αρδευτικών Υδάτων
4. Ελευθέριος Φωτιάδης (Μεταπτυχιακή Διατριβή). Επίπεδα υπολειμμάτων και εκρόφηση φυτοφαρμάκων σε εδάφη του νέου Ταμειυτήρα της Κάρλας και πιθανότητα ρύπανσής του εξαρχής. Πανεπιστημίο Θεσσαλίας. 2001
5. Ι.Κουμαντάκης, Α.Παναγόπουλος, Κ.Βουδούρης, Ξ.Σταυρόπουλος. Υδρογεωλογική έρευνα τεχνητού εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων της παραλιακής και ημιλοφώδους ζώνης του Νομού Κορινθίας. Τελική έκθεση ερευνητικού προγράμματος. ΕΜΠ, Τμήμα Μηχανικών Μεταλλείων – Μεταλλουργών. 1999
6. Κωνσταντίνα Κραββαρίτη (Μεταπτυχιακή Διατριβή). Μελέτη των τοξικών επιδράσεων και της συνδυασμένης τοξικότητας αγροχημικών με την εφαρμογή βιοδοκιμών. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. 2011
7. Κώστας Μαυρομανωλάκης (Πτυχιακή εργασία). Διάσπαση φυτοφαρμάκων στο έδαφος. ΑΤΕΙ Κρήτης. 2007
8. Πράξη: Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 – Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υπογείων Νερών – 8 Περιφέρειες. ΙΓΜΕ, 2013-2015

17 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 8 : ΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

17.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΕΛΚΕΘΕ, 2016. Πρόγραμμα Παρακολούθησης της Οικολογικής Ποιότητας Υδάτων Ποταμών της Ελλάδας σε Εφαρμογή του Άρθρου 8 της Οδηγίας - Πλαίσιο για τα Ύδατα (ΟΠΥ - 2000/60/ΕΚ), Τεχνική Έκθεση: Απολογισμός Ετών 2012 - 2013 - 2014 για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της Ελλάδας. Ανάβυσσος, 225 σελ. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων 2007-2013, Κωδικός Ε.Π. : 10, CCI : 2007GR161PO007, Αθήνα, ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα, Ιούνιος 2007, http://www.espa.gr/elibrary/Episisimo_Keimeno_EP_DEPIN.pdf
2. Μαρίνος, Π., Μ. Καββαδάς, και Δ. Κουτσογιάννης, (2002), Εκθέσεις ειδικών συμβούλων - εμπειρογνομόνων, Αντιπλημμυρικά Έργα Χειμάρρου Διακονιάρη Ανάντη και Κατάντη Ευρείας Παράκαμψης Πατρών, Προκαταρκτική Μελέτη, Εργοδότης: Διεύθυνση Έργων Ύδρευσης και Αποχέτευσης – Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων – Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Ανάδοχοι: Υδροεξυγιαντική, Γραφείο Μαχαίρα, Υδροέρευνα, Συνεργαζόμενοι: Π. Μαρίνος, Μ. Καββαδάς, Δ. Κουτσογιάννης, 44 σελίδες, Αθήνα.
3. Μήνου, Α., 2009. Προσδιορισμός του επιπέδου ρύπανσης στον εμπορικό λιμένα της Σούδας και στον Ενετικό λιμένα Χανίων. ΤΕΙ Κρήτης, Τμήμα Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τομέας Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας. (Πτυχιακή εργασία).
4. Παπαδάς, Α., Κωστοπούλου – Καραντανέλλη Μ., Νικολάου Α., 2008. Θαλάσσια Ρύπανση από υλικά βυθοκορήσεων: ποιότητα, διαχείριση και νομοθεσία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Περιβάλλοντος, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας.
5. Σαργέντης Γ.Φ., ΕΜΠ, (1998), Το αισθητικό στοιχείο στο νερό, τα υδραυλικά έργα και τα φράγματα, Διπλωματική εργασία, Τομέας Υδατικών Πόρων, Υδραυλικών και Θαλάσσιων Έργων – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα
6. ΥΠΕΚΑ, 2010. Εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ στην Ελλάδα – Κατάσταση 2009. Π. Πούλου, Λ. Μήτση (ΕΓΥ), Δ. Ζαδέλης (ΜΟΔ).
7. ΥΠΕΧΩΔΕ, 2008. Σχέδιο προγράμματος διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας. ΕΜΠ.
8. ΥΠΕΧΩΔΕ, 2008. Υποστηρικτικές ενέργειες για την αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Κοινοπραξία γραφείων: Ζ & Απ. Αντωνρόπουλος και Συνεργάτες ΑΜΕ, Γ. Καραβοκύρης και Συνεργάτες Σύμβουλοι ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη.
9. ΥΠΕΧΩΔΕ, Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, 2008. Εφαρμογή του Άρθρου 5 της Οδηγίας – Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ. Κοινοπραξία γραφείων: Ζ&Α.Π. Αντωνρόπουλος & Συνεργάτες Α.Μ.Ε., Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, ΕΛΚΕΘΕ.
10. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, 2012. Εθνική Στρατηγική Λιμένων 2013-2018.

17.2 ΔΙΕΘΝΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

1. CIS Activity on Hydromorphology, 2006. WFD and Hydromorphological Pressures. Technical Report. 68 pp.
2. CIS WG ECOSTAT / GEP Water Storage Group, 2016. WG ECOSTAT report on common understanding of using mitigation measures for reaching Good Ecological Potential for heavily modified water bodies. 90 pp.

3. Kampa et al. 2011. Water management, Water Framework Directive & Hydropower CIS Workshop, Brussels, 13-14 September 2011. Issue Paper.
4. Kampa, E. & Laaser, C. 2009. Heavily Modified Water Bodies. Updated Discussion Paper, Common Implementation Strategy Workshop, Brussels, 12-13 March 2009.
5. Kampa, E. and Kranz, N. 2005. Workshop “WFD & Hydromorphology”, 17-19 October 2005, Prague. CIS Summary Report.
6. Kendall, M.G., 1975. Rank Correlation Methods, 4th edition, Charles Griffin, London.
7. Mann, H.B., 1945. Non-parametric tests against trend, *Econometrica* 13:163-171.
8. Palau, A., & Alcazar, J. 2010. The Basic Flow Method for Incorporating Flow Variability in Environmental Flows. Wiley Online Library.
9. UKTAG, 2008. Guidance on the Classification of Ecological Potential for Heavily Modified Water Bodies and Artificial Water Bodies. Final Report. 54 pp.

18 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 9 : ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

18.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κατάλογος Μικρών Νησιωτικών Υγροτόπων (ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19-06-2012)
2. Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας –ΕΜΣΥ (<http://lmt.ypeka.gr>).
3. Ελληνική Ερπετοπανίδα, www.herpetofauna.gr
4. Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, www.ornithologiki.gr
5. Ζαλίδης, Γ.Χ. και Α. Μαντζαβέλας (συντονιστές έκδοσης). 1994. Απογραφή των ελληνικών υγροτόπων ως φυσικών πόρων (Πρώτη προσέγγιση). Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων-Υγροτόπων (ΕΚΒΥ). Θέρμη. 587 σελ.
6. ΙΓΜΕ, 2010. Γ΄ ΚΠΣ Επιχειρησιακό πρόγραμμα ανταγωνιστικότητα. Έργο: Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (7.3.2.1), Προϊστάμενος Έργου: Ν. Κουρμούλης.
7. ΚΥΑ 31722/4-11-2011 (ΦΕΚ Β΄2505/4-11-2011) “Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αυτού”
8. Μητρώο ταυτοτήτων υδάτων κολύμβησης της Ελλάδας, <http://www.bathingwaterprofiles.gr/>
9. Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας - Αττικής (Ν. 4277/2014), άρθρο 20 περί Διαχείρισης Υδάτων.
10. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ, www.ypeka.gr.
11. ΦΙΛΟΤΗΣ – Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση, www.filotis.itia.ntua.gr
12. Ψηφιακή βάση δεδομένων πτηνοπανίδας, www.deskati.wordpress.com
13. Ψηφιακή βάση δεδομένων χλωρίδας και πανίδας της Ελλάδας, www.wildlife-archipelago.gr

18.2 ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Birdlife International, www.birdlife.org

19 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 10 : ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ “ΕΞΑΙΡΕΣΕΩΝ” ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

19.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. 1ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος (έγκριση με υπ’ αριθμ. οικ. 391/2013 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, ΦΕΚ 1004/Β/24-4-2013)
2. ΕΜΒΗΣ Σύμβουλοι Μηχανικοί. Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ’ προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής > 2.000 Μ.Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ’ προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και Πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. ΥΠΕΚΑ. 2009
3. Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, Ζ&Α.Π. Αντωναρόπουλος & Συνεργάτες Α.Μ.Ε., Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, ΕΛΚΕΘΕ. Εφαρμογή Άρθρου 5 της Οδηγίας – Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
4. Κοινοπραξία Enveco Α.Ε. – Wl Delft Hydraulics – Β. Περλέρος – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση στοιχείων υδατικού περιβάλλοντος, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Α’ Φάση, Υπουργείο Ανάπτυξης. 2005.
5. Κοινοπραξία Enveco Α.Ε. – Wl Delft Hydraulics – Β. Περλέρος – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση υποδομών και χρήσεων, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Β’ Φάση. Υπουργείο Ανάπτυξης, 2007.
6. Κοινοπραξία γραφείων: Enveco ΑΕ, Wl|Delft Hydraulics, Β. Περλέρος, Υδροηλεκτρική ΕΠΕ, Geomet ΕΠΕ. Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής, Βόρειας και Ανατολικής Πελοποννήσου. ΥΠΑΝ, 2008
7. Μήνου, Α., 2009. Προσδιορισμός του επιπέδου ρύπανσης στον εμπορικό λιμένα της Σούδας και στον Ενετικό λιμένα Χανίων. ΤΕΙ Κρήτης, Τμήμα Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τομέας Περιβαλλοντικής Τεχνολογίας. (Πτυχιακή εργασία).
8. Παπαδάς, Α., Κωστοπούλου – Καραντανέλλη Μ., Νικολάου Α., 2008. Θαλάσσια Ρύπανση από υλικά βυθοκορήσεων: ποιότητα, διαχείριση και νομοθεσία. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Σχολή Περιβάλλοντος, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας.
9. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων νήσων. (www.dytikiellada-peloponnisos-onio.gr)
10. Σύμπραξη γραφείων: ADT – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος. Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Ύδατος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανίες, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων. Υπουργείο Ανάπτυξης. 2008
11. ΥΠΑΝ, 2008. Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Ύδατος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανίες, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων. Σύμπραξη γραφείων: ADT – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος.
12. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, 2012. Εθνική Στρατηγική Λιμένων 2013-2018.

19.2 ΔΙΕΘΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. CIS Activity on Hydromorphology, 2006. WFD and Hydromorphological Pressures. Technical Report. 68 pp.
2. CIS WG ECOSTAT / GEP Water Storage Group, 2016. WG ECOSTAT report on common understanding of using mitigation measures for reaching Good Ecological Potential for heavily modified water bodies. 90 pp.
3. European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive. Economics and Environment, the Implementation Challenge of the Water Framework Directive. Guidance Document No 1. Luxembourg, 2003.
4. European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive. Guidance Document on Exemptions to the Environmental Objectives, Guidance Document No. 20. Luxembourg, 2009.
5. Exemptions to the Environmental Objectives under the Water framework Directive allowed for new modifications or new sustainable human development activities (WFD Article 4.7). Policy Paper.
6. GALIOTO, F. et al. 2013. An Assessment of Disproportionate Costs in WFD: The Experience of Emilia-Romagna. *Water*, Vol. 5, 2013. pp. 1967-1995.
7. JENSEN, C. L. et al. 2013. A practical CBA-based screening procedure for identification of river basins where the costs of fulfilling the WFD requirements may be disproportionate – applied to the case of Denmark. *Journal of Environmental Economics and Policy*. Vol. 2, Issue 2, 2013, pp. 164-200.
8. Kampa et al. 2011. Water management, Water Framework Directive & Hydropower CIS Workshop, Brussels, 13-14 September 2011. Issue Paper.
9. Kampa, E. & Laaser, C. 2009. Heavily Modified Water Bodies. Updated Discussion Paper, Common Implementation Strategy Workshop, Brussels, 12-13 March 2009.
10. Kampa, E. and Kranz, N. 2005. Workshop “WFD & Hydromorphology”, 17-19 October 2005, Prague. CIS Summary Report.
11. Kendall, M.G., 1975. Rank Correlation Methods, 4th edition, Charles Griffin, London
12. Palau, A., & Alcazar, J. 2010. The Basic Flow Method for Incorporating Flow Variability in Environmental Flows. Wiley Online Library.
13. UKTAG, 2008. Guidance on the Classification of Ecological Potential for Heavily Modified Water Bodies and Artificial Water Bodies. Final Report. 54 pp.

20 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 11 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΥΔΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΑΤΟΣ

20.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος (έγκριση με υπ' αριθμ. οικ. 391/2013 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, ΦΕΚ 1004/Β/24-4-2013)
2. Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης – Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) – στοιχεία δαπανών επενδύσεων ανά υπηρεσία ύδατος, ετήσια στοιχεία λειτουργικού κόστους και εσόδων ανά υπηρεσία ύδατος, γενικά στοιχεία ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης, επεξεργασίας λυμάτων, οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων), στοιχεία ετήσιας και περιοδικής (τριμηνιαία κ.λπ.) κατανάλωσης ανά υπηρεσία και χρήση και άντλησης (ή παραλαβής) νερού ανά υπηρεσία, στοιχεία αριθμού υδρομέτρων και εξυπηρετούμενων κατοίκων.
3. Ελληνική Στατιστική Αρχή (http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-themes?p_param=A0703&r_param=SEL45&y_param=2009_00&mytabs=0, 19/12/2012) - Στοιχεία για Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία πρωτογενή τομέα και μεταποίησης
4. ΕΜΒΗΣ Σύμβουλοι Μηχανικοί. Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής > 2.000 Μ.Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και Πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. ΥΠΕΚΑ. 2009
5. Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (ΕΔΕΥΑ) (<http://www.edeya.gr>) – οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων), τιμολόγια χρέωσης υπηρεσιών ύδατος, στοιχεία αριθμού υδρομέτρων και εξυπηρετούμενων κατοίκων, δαπάνες επενδύσεων ανά υπηρεσία ύδατος, ετήσια στοιχεία λειτουργικού κόστους και εσόδων ανά υπηρεσία ύδατος ορισμένων ΔΕΥΑ.
6. ENVECO ΑΕ, DRAXIS ΑΕ, IACO Ltd και D.Argyropoulos & associates (2009). Οικονομική ανάλυση της χρήσης ύδατος, υπολογισμός του συνολικού κόστους των υπηρεσιών ύδατος, προσδιορισμός υφιστάμενων επιπέδων ανάκτησης κόστους. Ειδική Έκθεση 2.1 του Έργου: «Ανάπτυξη, Εγκατάσταση και Συντήρηση Μηχανογραφημένου Συστήματος που θα χρησιμοποιηθεί για την Οικονομική Ανάλυση της Χρήσης Ύδατος και την Εφαρμογή των Πολιτικών Τιμολόγησης Ύδατος» και «Ανάπτυξη Πολιτικών Τιμολόγησης Ύδατος» σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ. Κυπριακή Δημοκρατία, Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.
7. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) – στοιχεία δαπανών επενδύσεων ανά υπηρεσία ύδατος, ετήσια στοιχεία λειτουργικού κόστους και εσόδων ανά υπηρεσία ύδατος, γενικά στοιχεία ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης, επεξεργασίας λυμάτων, οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων), στοιχεία ετήσιας και περιοδικής (τριμηνιαία κ.λπ.) κατανάλωσης ανά υπηρεσία και χρήση και άντλησης (ή παραλαβής) νερού ανά υπηρεσία, στοιχεία αριθμού υδρομέτρων και εξυπηρετούμενων κατοίκων, στις περιπτώσεις που η διαχείριση υπηρεσιών ύδατος γινόταν από τους ΟΤΑ.
8. Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ) - οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων).
9. Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης & Υποβοήθησης της ΕΓΥ σε Θέματα Οργάνωσης, Διαχείρισης και Κοστολόγησης των υπηρεσιών ύδατος, “ΟΜΙΚΡΟΝ ΑΕ, ENVECO ΑΕ, ΗΡC ΡΑΣΕCΟ Μονοπρόσωπη ΕΠΕ, DRAXIS ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΕ”, 2015-2016.
10. Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Πελοποννήσου (GR01), Παραδοτέο Π3, Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος και

- προσδιορισμός του υφιστάμενου βαθμού ανάκτησης κόστους για τις υπηρεσίες ύδατος (1ος κύκλος)
11. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Διεύθυνση Αξιοποίησης και Μηχανολογικού Εξοπλισμού) - οικονομικά στοιχεία (ισολογισμοί, στοιχεία οικονομικών καταστάσεων) ΤΟΕΒ.

20.2 ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. Η ΚΥΑ 135275/22.05.2017 (ΦΕΚ Β' 1751) «Έγκριση γενικών κανόνων κοστολόγησης και τιμολόγησης υπηρεσιών ύδατος. Μέθοδος και διαδικασίες για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του».

20.3 GUIDANCE DOCUMENTS (G.D.): COMMON IMPLEMENTATION STRATEGY FOR THE WATER FRAMEWORK DIRECTIVE (2000/60/EC)

1. WATECO, Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive, Guidance Document 1 «Economics and the Environment», European Communities, 2003
2. WFD 2016, European Commission, December 2014
3. WFD Reporting Guidance 2016. Final Draft 6.0.6. April 2016
4. Working Group 2.6 – WATECO. GD No1: Economics and the environment – The implementation challenge of the Water Framework Directive. Luxembourg 2003
5. Working Group 2.6 – WATECO. GD No1: Economics and the environment – The implementation challenge of the Water Framework Directive. Policy Summary

21 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ 12 : ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

21.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1ο Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του εξεταζόμενου Υδατικού Διαμερίσματος (έγκριση με υπ' αριθμ. οικ. 391/2013 Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, ΦΕΚ 1004/Β/24-4-2013)
- Geoenviro, ΞΕΝΟΦΩΝ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝ/ΤΕΣ ΕΕ. Υδρογεωλογική Μελέτη Τεχνητού Εμπλουτισμού Β/Δ Αχαΐας. Υπουργείο Γεωργίας – Δ/ση Γεωλογίας & Υδρολογίας. 2002
- Ανάδοχος: Ζ & Απ. Αντωνρόπουλος και Συνεργάτες ΑΜΕ, Γ. Καραβοκύρης και Συνεργάτες Σύμβουλοι ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη. Υποστηρικτικές ενέργειες για την αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008.
- Αυλωνίτης, Σ., 2006. Εισαγωγή στην τεχνολογία νερού και αφαλάτωσης. Εκδόσεις ΊΩΝ.
- Δ/ση Υδρογεωλογίας Τομέα Υδατικών πόρων και Περιβάλλοντος ΙΓΜΕ. Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (Κ.Ε. 7.3.2.1). ΙΓΜΕ. 2010.
- Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2014-2020
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας
- Ελληνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης
- ΕΜΒΗΣ Σύμβουλοι Μηχανικοί. Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής > 2.000 Μ.Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και Πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. ΥΠΕΚΑ. 2009
- ΕΜΠ. Σχέδιο προγράμματος διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) 2014 – 2020
- Επιχειρησιακό πρόγραμμα αλιείας και θάλασσας 2014-2020
- Εταιρεία Περιβαλλοντικών Μελετών ΑΕ. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Επικαιροποιημένο Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Πελοποννήσου. Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Πελοποννήσου. 2010
- Ζάγκας, Θ., 2010. Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις από Μεταλλευτικές Δραστηριότητες. Δημοσιογραφικός Οργανισμός Ελευθερία (<http://www.eleftheria.EL/index.asp?cat=19&aid=22584>).
- ΙΓΜΕ, Δ/ση Υδρογεωλογίας Τομέα Υδατικών πόρων και Περιβάλλοντος, 2010. Καταγραφή και αποτίμηση των υδρογεωλογικών χαρακτήρων των υπόγειων νερών και των υδροφόρων συστημάτων της χώρας (Κ.Ε. 7.3.2.1).
- Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, Ζ&Α.Π. Αντωνρόπουλος & Συνεργάτες Α.Μ.Ε., Γ. Καραβοκύρης & Συνεργάτες Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΕ, ΕΠΕΜ ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, ΕΛΚΕΘΕ. Εφαρμογή Άρθρου 5 της Οδηγίας – Πλαίσιο 2000/60/ΕΕ. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
- Κοινοπραξία Enveco Α.Ε. – Wl Delft Hydraulics – Β. Περγέρους – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση στοιχείων υδατικού περιβάλλοντος, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Α' Φάση, Υπουργείο Ανάπτυξης. 2005.
- Κοινοπραξία Enveco Α.Ε. – Wl Delft Hydraulics – Β. Περγέρους – Υδροηλεκτρική ΕΠΕ – ΓΕΟΜΕΤ ΕΠΕ. Ανάλυση υποδομών και χρήσεων, Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων, υδατικών διαμερισμάτων Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου και Ανατολικής Πελοποννήσου – Β' Φάση. Υπουργείο Ανάπτυξης, 2007.
- Κοινοπραξία γραφείων: Enveco ΑΕ, Wl|Delft Hydraulics, Β. Περγέρους, Υδροηλεκτρική ΕΠΕ, Geomet ΕΠΕ. Ανάπτυξη συστημάτων και εργαλείων διαχείρισης υδατικών πόρων Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής, Βόρειας και Ανατολικής Πελοποννήσου. ΥΠΑΝ, 2008

22. Κοινοπραξία γραφείων: ΕΠΕΜ ΑΕ, ΕΝΥΕΟ ΑΕ, ΛΔΚ ΕΠΕ. Ανάπτυξη υποστηρικτικών εργαλείων για τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση της ρύπανσης από σταθερές πηγές, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Κοινοτικής Νομοθεσίας. ΥΠΕΧΩΔΕ. 2008
23. Κουτσογιάννης, Δ., Α. Ανδρεαδάκης, Ρ. Μαυροδήμου, Α. Χριστοφίδης, Ν. Μαμάσης, Α. Ευστρατιάδης, Α. Κουκουβίνος, Γ. Καραβοκυρός, Σ. Κοζάνης, Δ. Μαμάης, και Κ. Νουτσόπουλος. Εθνικό Πρόγραμμα Διαχείρισης και Προστασίας των Υδατικών Πόρων: Υποστήριξη της κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Διαχείρισης και Προστασίας των Υδατικών Πόρων. 748 σελίδες, Τομέας Υδατικών Πόρων και Περιβάλλοντος – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Αθήνα, Φεβρουάριος 2008.
24. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων των ΧΥΤΑ
25. Παναγιώτα Πούλου (ΕΓΥ), Λουκία Μήτση (ΕΓΥ), Δημήτριος Ζαδέλης (ΜΟΔ), et.al (ΥΠΕΚΑ). Εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ στην Ελλάδα – Κατάσταση 2009. ΥΠΕΚΑ. 2010
26. Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)
27. Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας Πελοποννήσου. (κύρωση της απόφασης έγκρισής του με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 27716/1612, ΦΕΚ 2044/Β/14-6-2017)
28. Πολυτετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020. ΥΠΑΑΤ, Δ/ση Υδατοκαλλιεργειών και Εσωτερικών Υδάτων. 2014
29. Πράξη: Εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60 – Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υπογείων Νερών – 8 Περιφέρειες. ΙΓΜΕ, 2013-2015
30. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Δυτικής Ελλάδας
31. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Δυτικής Ελλάδας, Πελοποννήσου, Ιονίων νήσων. (www.dytikiellada-peloponnisos-ionio.gr)
32. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδίου και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό
33. Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. ΥΠΕΧΩΔΕ. Φεβρουάριος 2007
34. Σύμπραξη γραφείων: ADT – ΩΜΕΓΑ Σύμβουλοι Μηχανικοί ΑΤΕ, ENVIROPLAN ΑΕ, Παναγιώτα Στυλιανή Καϊμάκη, GEOMATICS ΑΕ, Παπαγεωργίου Γεώργιος. Κατάρτιση Μητρώου Χρηστών Ύδατος στους Τομείς Αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης (Ενέργεια, Βιομηχανίες, Εμπόριο) και στον Τουρισμό. Ανάπτυξη Εργαλείων Επικαιροποίησης και Επεξεργασίας των Δεδομένων. Εγκατάσταση Δικτύου Επικοινωνίας των επί μέρους Τομέων. Υπουργείο Ανάπτυξης. 2008
35. Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων, Σχεδίου Νόμου Πλαίσιο για τα Απόβλητα
36. Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ - Οδηγία 2007/60)
37. ΥΠΕΚΑ, 2009. Ολοκλήρωση του σχεδιασμού των υπολειπόμενων έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με πληθυσμό αιχμής > 2.000 Μ.Ι.Π., ωρίμανση έργων ΔΑ και ΕΕΛ οικισμών Γ' προτεραιότητας με χαμηλή ή καμία ωριμότητα και Πρόγραμμα αποκατάστασης λειτουργικότητας ΕΕΛ σε αδράνεια. ΕΜΒΗΣ Σύμβουλοι Μηχανικοί.